

Bank- og kredittstatistikk

Aktuelle tall

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

Temahefte:

Prinsipper og definisjoner i
kredittmarkedstatistikken

Statistisk sentralbyrå ber
om å bli oppgitt som
kilde når oppgaver fra
dette heftet blir gjengitt.

10 / 1999

Bank- og kredittstatistikk

Bank- og kredittstatistikk. Aktuelle tall inneholder kvartals og årsstatistikk for private og offentlige banker, finansieringsforetak, livs- og skadeforsikringsselskaper, private og kommunale pensjonskasser og -fond, finansielle holdingselskaper, Fellesordningen for Tariffestet Pensjon (FTP) og Avtalefestet Pensjon (AFP) samt Folketrygdfondet. Heftet inneholder også annen aktuell kredittmarkedsstatistikk, bl.a. statistikk over emisjoner og utestående gjeld for sertifikater og obligasjoner i Norge, Norges fordringer og gjeld overfor utlandet (finans tellingen), finansielle sektorbalanser, statistikk over åpnete konkurser, valutakurser m.m. Heftet utgis så snart ny statistikk foreligger.

Norges Bank har fra 1.1. 1996 overtatt arbeidet med innhenting, revisjon og publisering av den mest detaljerte måneds-/kvartalsstatistikken for banker, finansieringsforetak og verdipapirfond. Dette publiseres løpende i heftet «Finansstatistikk».

Redaktør: Britt Justad, tlf. 22 00 44 79, e-post: Britt.Justad@ssb.no

Redaksjonsmedarbeidere: Sonja H.Bordewich, tlf. 22 86 45 14, e-post: Sonja.H.Bordewich@ssb.no, Dan Gallefoss, tlf. 22 86 45 20, e-post: Dan.Gallefoss@ssb.no, Jens Nordby, tlf. 22 86 45 18, e-post: Jens.Nordby@ssb.no, Rolf Marius Torsvik, tlf. 22 86 48 39, e-post: Rolf.Marius.Torsvik@ssb.no

Redigering: Kirsten Aanerud

Priser: Pr. år kr 490,00 inkl. mva. Enkelt nr. kr 45,00 inkl. mva.

Forespørsel om abonnement rettes til: Statistisk sentralbyrå, Salg- og abonnementservice. Postboks 1260, 2201 Kongsvinger, tlf. 62 88 55 00, faks: 62 88 55 95

ISSN : 0333-1504

Elektronisk formidling

Denne statistikken finnes også i elektronisk versjon under SSBs webtjeneste på Internett. Adressen er <http://www.ssb.no>.

Standardtegn

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpige tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	l
Rettet siden forrige utgave	r
Desimalskilletegn	,(.)

Innhold

1. Innledning	4
2. Prinsipper og definisjoner i kredittmarkedsstatistikken	5
2.1 Grupperinger av finansobjekter i balansen	5
2.2 Institusjonell sektorgruppering	6
2.3 Gruppering etter næring	7
2.4 Geografisk fordeling	8
2.5 Valuta	8
3. Finansielle foretak	9
3.1 Gruppering av finansielle foretak	9
3.1.1. Tabell: Finansielle foretak	9
3.2 Norges Bank	9
3.3 Forretnings- og sparebanker	10
3.4 Finansieringsforetak og statlige låneinstitutter	10
3.5 Forsikringsselskaper	11
3.6 Verdipapirfond og verdipapirfondenes forvaltningsselskaper	13
3.7 Finansielle holdingselskaper	14
3.8 Verdipapirforetak	14
3.9 Forsikringsmeklere	14
3.10 Andre finansielle foretak	14
4. Låne- og verdipapirmarkedet	15
4.1 Utlån	15
4.2 Innskudd	15
4.3 Verdipapirmarkedet	15
4.4 Derivater	16
5. Annen kredittmarkedsstatistikk	18
5.1 Norges fordringer og gjeld overfor utlandet	18
5.2 SIFON-registeret	18
5.3 Finansielle sektorbalanser	18
5.4 Folketrygdfondet	19
5.5 Konkursstatistikk	19
6. Feilkilder og statistiske avvik	20
6.1 Innsamlings- og bearbeidingsfeil	20
6.2 Estimeringsfeil	20
6.3 Kontroll og avstemming	20
Referanser	22
Vedlegg	
1. Institusjonelle sektorer	23
2. Nærmere beskrivelse av institusjonelle sektorer	28
3. Næringsgruppering i kredittmarkedsstatistikken	30
4. Liste over kommunenummer	34
5. Liste over landnummer og fylkesnummer	36
6. Sektorfordelte lister	38

Forord

Statistisk sentralbyrå (SSB) presenterer med dette et nytt **temahefte** i serien «Bank- og kredittstatistikk. Aktuelle tall», nr.10/1999 . Hefteet inneholder en samlet dokumentasjon av prinsipper og definisjoner som benyttes i Statistisk sentralbyrås kredittmarkedsstatistikk, og er en oppdatert versjon av hefte nr. 7/1996. Hefteet gir også en presentasjon av oppgavepliktige finansielle foretak og finansobjekter som inngår i statistikken.

Statistisk sentralbyrå,
Oslo/Kongsvinger, 16. desember 1999

Svein Longva

Anna Rømo

1. Innledning

Bakgrunn og formål

Formålet med dette heftet er å gi en samlet presentasjon av prinsipper og definisjoner som blir benyttet i Statistisk sentralbyrås kredittmarkedsstatistikk. Forrige utgave av «Prinsipper og definisjoner i kredittmarkedsstatistikken» ble publisert i serien Bank og kredittstatistikk. Aktuelle tall (heretter kalt «Bank og kreditt») nr. 7/96. Dette heftet er en oppdatert versjon av forrige utgave.

Kredittmarkedsstatistikken benytter i stor grad de samme prinsipper og begreper som nasjonalregnskapet. Nasjonalregnskapet gjennomførte i perioden 1993-1995 en hovedrevisjon med tildels store endringer i definisjoner og klassifikasjoner. Dette ble gjort bl.a. for å tilfredsstille nye internasjonale retningslinjer, gitt i FNs standard for nasjonalregnskapsoppstilling «System of National Accounts» (SNA 1993), og EUs forordning om nasjonalregnskapsstandard (ESA 1995).

Klassifikasjonsprinsippene i kredittmarkedsstatistikken er endret i tråd med endringene i nasjonalregnskapet og i de nye internasjonale standardene. Nasjonalregnskapets og kredittmarkedsstatistikkenes næringsgruppering ble samtidig endret iht. EUs næringsstandard NACE.

Statistikkens omfang

Kredittmarkedsstatistikken omfatter regnskapsstatistikk for finansielle foretak, statistikk over utlån, innskudd og verdipapirer, Norges fordringer og gjeld overfor utlandet, utenlandske eierinteresser i Norge og finansielle sektorbalanser. I tillegg publiseres regnskapsopplysninger for Folketrygdfondet, Fellesordningen for Tariffestet pensjon og Avtalefestet pensjon, samt statistikk over åpne konkurser. Det gis også månedlige tabeller over renter, valutakurser, aksjekursindeks mv. på SSBs internettsider. Disse er imidlertid ikke omtalt i denne publikasjonen.

Heftets innhold

I kapittel 2 gjøres det rede for de prinsipper og definisjoner som benyttes i

kredittmarkedsstatistikken. Retningslinjene for avgrensning av finansobjekter og institusjonelle sektorer er nærmere omtalt i hhv. avsnitt 2.1 og 2.2. Kredittmarkedsstatistikkenes næringsgruppering blir behandlet i kapittel 2.3, mens gruppering etter geografisk tilhørighet er nærmere omtalt i kapittel 2.4. Klassifisering av balanseposter etter innenlandsk/utenlandsk valuta er kommentert i kapittel 2.5.

Kapittel 3 inneholder en nærmere omtale av de ulike typer av finansielle foretak som leverer oppgaver til bruk i Statistisk sentralbyrås kredittmarkedsstatistikk. Dette inkluderer nå også finansielle holdingselskaper og verdipapirforetak. Videre gis en omtale av foretak som faller inn under definisjonen av finansielle foretak, men som det foreløpig ikke samles inn data fra.

Kapittel 4 beskriver de deler av låne- og verdipapirmarkedet som dekkes gjennom kredittmarkedsstatistikken. Kapittel 5 tar for seg kredittmarkedsstatistikk som ikke direkte faller inn under regnskapsstatistikk for finansielle foretak eller låne- og verdipapirmarkedet, som f.eks. fordringer og gjeld overfor utlandet og finansielle sektorbalanser. I begge kapitler vil det bli gitt en omtale av hva SSB publiserer av statistikk på de ulike områder.

Endelig tar kapittel 6 for seg mulige årsaker til feil og uoverensstemmelser i det statistiske materialet.

Publikasjonen inneholder også vedlegg med nærmere omtale av institusjonelle sektorer og næringer, samt lister over kommune, fylke- og landgruppering. Til slutt finnes sektorfordelte lister for foretak i sektorene 150-490 samt sektorene 610, 630, 660 og 680.

2. Prinsipper og definisjoner i kredittmarkedsstatistikken

2.1 Gruppering av finansobjekter i balansen

Formål

Fordrings- og gjeldsposter som finnes i balansene for de enkelte regnskapsførende enheter kan være svært uensartet. Regnskapsloven¹ inneholder en detaljert oppstillingsplan som aksjeselskaper og andre regnskapspliktige er forpliktet til å følge. Den nye regnskapsloven ble vedtatt i 1998 med ikrafttredelse 1. januar 1999. Ved ikrafttredelsen ble alle foretak underlagt regnskapslovens bestemmelser. Finansdepartementet/Kredittilsynet kan imidlertid gi utfyllende og avvikende bestemmelser til deler av regnskapsloven for regnskapspliktige underlagt tilsynsloven². Forskrift om årsregnskap mm. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike, den såkalte tilleggsforskriften, ble fastsatt av Finansdepartementet 16. desember 1998. Kredittilsynet har også i 1998 utarbeidet forslag til forskrifter til regnskapsloven for henholdsvis forsikringsselskaper, verdipapirfond, pensjonskasser og verdipapirforetak.

Finansinstitusjonene er også underlagt loven om finansieringsvirksomhet³. I tillegg er forretnings- og sparebanker og andre finansinstitusjoner samt forsikringsselskapene underlagt egne lover (jf. kap. 3). Spesifikasjonsgraden i balansen kan derfor variere, noe som gjør statistisk bearbeiding vanskelig. For å kunne stille opp sammenliknbare finansielle balanser for de ulike institusjoner, er ensartede fordrings- og gjeldsposter slått sammen til et begrenset antall objektsgrupper - finansobjekter - i kredittmarkedsstatistikken. Kriteriet for at en fordrings-/gjeldspost kan klassifiseres som et finansobjekt har tradisjonelt vært at posten representerer en fordring på eller gjeld til en annen økonomisk enhet.

Kredittmarkedsstatistikken gruppering av finansobjekter tar sikte på å

definere objektsgrupper som er mest mulig ensartet med hensyn til den samfunnsøkonomiske funksjon de skal tjene. For eksempel er betalingsfunksjonen karakteristisk for sedler, skillemynt og sjekkbare bankinnskudd, mens kredittformidlingsfunksjonen er karakteristisk for de ulike typer lån. I tillegg har likviditetsgrad og omsettelighet vært bestemmende for gruppeinndelingen og rekkefølgen mellom objektene.

Kredittmarkedsstatistikken gruppering er stort sett i samsvar med FNs standard for balanseoppstillinger gitt i "System of National Accounts" fra 1993 (SNA 1993). Norge er som EØS-medlem imidlertid forpliktet til å følge forordningene i EUs nasjonalregnskapsstandard "The European System of National and Regional Accounts" (ESA 1995). Denne er fullt ut konsistent med FN-standard, men mer fokusert på forholdene i den Europeiske Union. Klassifikasjonene er bygget opp med symmetri på aktiva- og passivasiden, og kan følgelig stilles opp på nettobasis.

De enkelte finansobjektene

Nedenfor følger en oversikt over den avgrensning og gruppering av finansobjekter som er benyttet i kredittmarkedsstatistikken. Avvik i forhold til SNA 1993 blir det gjort rede for under hvert finansobjekt.

Gull, trekkrettigheter (SDR) og reserveposisjoner i International Monetary Fund (IMF)

Dette finansobjektet representerer Norges Banks gullbeholdning, samt sentralbankens spesielle trekkrettigheter (SDR) og reserveposisjoner i IMF. Bokført verdi av gullbeholdningen er utregnet på basis av den offisielle gullprisen i 1973 og tilsvarer kr 7 732 pr. kg, totalt 285 millioner kroner pr. 31. desember 1998. Tildeling av spesielle trekkrettigheter i IMF kan sidestilles med gull, da ingen av objektene har noen debitor. I Norge blir gull,

trekkrettigheter og reserveposisjoner behandlet som fordringspost i Norges Banks balanse, og som gjeldspost for sektoren utlandet. SNA anbefaler å føre gull og trekkrettigheter under dette objektet, mens reserveposisjonene grupperes under andre innskudd.

Sedler og skillemynt

Posten inkluderer norske og utenlandske sedler og skillemynt. Objektet blir i SNA 1993 gruppert sammen med bankinnskudd på anfordring.

Bankinnskudd

Finansobjektet inkluderer innskudd i forretningsbanker og Postbanken, sparebanker, Norges Bank og i utenlandske banker. Objektet omfatter alle former for bankinnskudd, herunder sjekkbare innskudd og bundne innskudd. For private og offentlige banker og for finansieringsforetak skilles det på fordringssiden mellom innskudd på anfordring og innskudd på tid. På gjeldssiden skilles det for bankene mellom innskudd på spesielle og ordinære vilkår. I annen regnskapsstatistikk skilles det ikke mellom ulike typer bankinnskudd. SNA anbefaler at reserveposisjoner i IMF grupperes under dette objektet.

Statskasseveksler, omsettelige sertifikater mv.

Objektet omfatter omsettelige verdipapirer med opprinnelig løpetid på maksimum ett år. Dette inkluderer statssertifikater, banksertifikater, kredittsertifikater, finanssertifikater, lånesertifikater og andre omsettelige kortsiktige verdipapirer lagt ut i Norge eller utlandet. Statskasseveksler utstedt av den norske stat eller fremmede stater er inkludert. Andre vekslere enn statskasseveksler skal føres under utlån/lån.

Obligasjoner

Objektet er definert som omsettelige standardiserte partialobligasjoner med opprinnelig løpetid på over ett år. Med partialobligasjoner menes

¹ Lov av 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven). Erstatte lov av 13. mai 1977 nr. 35 om regnskapsplikt.

² Lov av 7. desember 1956 nr. 1 om tilsyn for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel mv. (Kredittilsynet).

³ Lov av 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner.

verdipapirer som utstedes mange i sammenheng og med lik tekst (mengdegjeldsbrev). Dette omfatter statsobligasjoner, kommuneobligasjoner og andre obligasjoner utstedt til ihendehaver, med meldeplikt til Norges Bank, jf. forskrift av 20. desember 1996⁴. Objektet omfatter også obligasjoner utstedt i Norge i utenlandsk valuta, obligasjoner utstedt i Norge av utlendinger, samt obligasjoner utstedt i utlandet av nordmenn eller utlendinger. Videre omfatter objektet ansvarlig lånekapital som er utstedt i form av obligasjoner, samt konvertible obligasjoner. Omsetningsgjeldsbrev og statens spareobligasjoner regnes som lån og tas ikke med her.

Aksjer, andeler og grunnfondsbevis

Omfatter ordinære aksjer i aksjeselskaper, andeler i andelslag med begrenset ansvar (ikke-ansvarlige selskaper), inkludert andeler i verdipapirfond (jf. avsnitt 4.3). Aksjer og andeler i utenlandske selskaper er også medregnet. Videre inkluderer objektet omsettelige norske grunnfondsbevis. I kredittmarksstatistikken betraktes aksjekapital som gjeld for utstederen slik det er anbefalt i SNA, mens den i regnskapslovgivningen betraktes som egenkapital.

Utlån/Lån

Dette finansobjektet omfatter andre låneformer enn omsettelige verdipapirer, f.eks. vekslers, kassekreditt, byggelån, pantobligasjonslån, vanlige gjeldsbrevlån, omsetningsgjeldsbrev, grunnkjøpsobligasjoner, ansvarlig lånekapital og offentlige institusjoners kontolån fra/til statskassen. Posten omfatter også factoring, leiefinansiering (finansiell leasing) og utlån mot diskontering av avbetalingskontrakter. Varekreditter grupperes under Andre fordringer/Annen gjeld, men er i SNA 1993 skilt ut som eget finansobjekt. I Norge skilles det vanligvis ikke mellom kortsiktige og langsiktige lån, dvs. lån med opprinnelig løpetid under og over ett år, slik det er anbefalt i SNA.

Forsikringskrav/Forsikringsforpliktelser

Forsikringsforpliktelser har tradisjonelt vært definert som livsforsikrings-

selskapenes reserver for dekning av forsikringsansvar etter poliser og andre oppsamlede reserver som kan tilskrives forsikringstakerne. I tillegg kommer den samlede kapitalen i kommunale og private pensjonsinnretninger samt Fellesordningen for Tariffestet pensjon (FTP) og Avtafestet pensjon (AFP). Etter overgang til SNA 1993 skal imidlertid også premiereserver og erstatningsreserver i skadeforsikringsselskapene føres som forsikringsforpliktelser. I finansielle sektorbalanser føres forsikringskrav på livsforsikringsselskap på fordrings-siden i husholdningenes balanser, mens forsikringskrav på skadeforsikringsselskap fordeles mellom forsikringstakernes sektortilhørighet.

Kapitalinnskudd

Objektet omfatter langsiktig eierkapital i offentlige og private foretak og internasjonale organisasjoner, med unntak av aksje- og andelskapital. Som eksempel på kapitalinnskudd kan nevnes statens innskuddskapital i statsforetak, statens grunnfonds-innskudd i statlige låneinstitutter, statens kapital i internasjonale organisasjoner og finansinstitusjoner, norske andeler i SAS, samt kapitalinnskudd i pensjonskasser. Videre er også statsforetakenes kapitalinnskudd i andre statsforetak og i noen statlig eide foretak inkludert. Norge har valgt å skille mellom aksjer og kapitalinnskudd på bakgrunn av at de to objektene har ulik grad av omsettelighet, men i SNA er disse to objektene ført samlet.

Andre fordringer/Annen gjeld

Her inngår varekreditter og andre finansielle balanseposter (dvs. poster som har motposter i balansen for andre økonomiske enheter) som ikke naturlig hører inn under objektene foran. Posten omfatter bl.a. leieboerinn-skudd, andeler i ansvarlige selskaper, ilignet skattegjeld, rembursar, bankremisser, mellomregning mellom mor og datterselskap mv. og IMF's beholdning av norske kroner. Merk at posten i prinsippet også omfatter realkapital som norske institusjoner eier i utlandet og utenlandskeid realkapital i Norge. Realkapital regnes som et finansielt aktiva siden realkapital pr. definisjon⁵ tilhører det økonomiske

territorium hvor den er lokalisert. Videre omfatter objektet påløpte, ikke utbetalte renter, lønninger, forsikringspremier, latente skattefordringer/skattegjeld, skattetrekk mv. og tilsvarende betalte, ikke forfalte poster. Norge har valgt å samle flere objekter som i SNA 1993 er skilt ut som egne finansobjekter. SNA 1993 skiller mellom varekreditter, andre påløpte, ikke forfalte poster eller forskuddsbetalinger og andre fordringer/ annen gjeld.

2.2 Institusjonell sektorgruppering

Institusjonell sektorgruppering er en statistisk standard basert på anbefalinger for nasjonalregnskapsoppstilling gitt av FN. Med utgangspunkt i FNs "System of National Accounts" (SNA) utformer hvert land sin nasjonale sektorgruppering, tilpasset landets spesielle institusjonelle forhold. Norges institusjonelle sektorgruppering bygger på SNA fra 1993, som ble innført i kredittmarksstatistikken fra og med 1. januar 1996.

Den institusjonelle enheten og prinsipper for inndeling i institusjonelle sektorer

Den institusjonelle sektorgrupperingen tar utgangspunkt i den institusjonelle enheten som er fastlagt i SNA. For at en enhet skal kunne betraktes som institusjonell enhet, må den ha beslutningsautonomi og et fullstendig regnskap (både utgifts- og inntektsregnskap, og balanse med oversikt over fordringer og gjeld). For norske forhold betyr dette at den institusjonelle enheten i de fleste tilfeller er sammenfallende med juridisk enhet (aksjeselskap, stiftelse, stat, kommune osv.) eller fysisk person. Ved statistikkbearbeiding grupperes aktørene i institusjonelle sektorer, i første rekke etter samfunnsøkonomisk funksjon, men også etter organisasjonsform og eierskap.

Samfunnsøkonomisk funksjon

Den institusjonelle sektorgrupperingens hovedformål er å skille mellom aktører som har spesielle oppgaver eller spiller en sentral rolle i samfunnet, slik som offentlig forvaltning, finansielle foretak, ikke-finansielle foretak og husholdninger.

⁴ Forskrift om emisjonskurs og meldeplikt ved utstedelse av ihendehaverobligasjoner mv. (hjemlet i lov av 25. juni 1965 nr. 2 om adgang til regulering av penge og kredittforholdene (kredittloven)).

⁵ Definert i SNA 1993 og "Balance of Payments Manual (1993)" publisert av International Monetary Fund.

Offentlig forvaltning utlikner og innkrever skatter og disponerer skatte- og lånemidler til bl.a. inntektsoverføringer, utlån samt offentlig konsum og investeringer. Hovedsektoren offentlig forvaltning består av de forvaltningsmessige deler av stats- og kommunesektorene, samt sosiale trygdeordninger.

Finansielle foretak formidler kreditt fra aktører med oppsparte midler til aktører med lånebehov. Hovedsektoren består av banker, kredittforetak, finansieringsselskaper, forsikringsselskaper, verdipapirfond, finansielle holdingselskaper, finansielle hjelpeforetak og investerings- og utviklingselskaper.

Ikke-finansielle foretak produserer varer og tjenester. Hovedsektoren omfatter både offentlig og privat eide ikke-finansielle foretak.

Husholdninger konsumerer varer og tjenester, og består av lønnstakere, trygdede o.l. Fordi det er umulig å dele personlig næringsdrivende i konsumenter og produsenter, er disse gruppert under husholdningssektoren - i samsvarende med anbefalingene i SNA 1993. På grunn av dataproblemer grupperes også personlige foretak, kommandittselskaper og borettslag under denne hovedsektoren i Norge - siden disse foretakene ikke er egne skattesubjekt, men skattlegges på eiernes hender.

Utlandet. Består av resten av verden.

SNA opererer i tillegg med en hovedsektor for ideelle organisasjoner. I Norge grupperes disse i kredittmarkedssammenheng sammen med ikke-finansielle foretak og husholdninger.

Organisasjonsform og eierskap

I enkelte tilfeller kan organisasjonsform og eierskap ha betydning for hvordan foretaket fungerer i samfunnet. Statlige og kommunale foretaks hovedformål er ofte å ivareta spesielle samfunnsbehov, som f.eks. kommunikasjon, distribusjon og renovasjon, framfor fortjeneste. I andre situasjoner, f.eks. ved konkurser, kan det ha betydning om foretaket har begrenset eller ubegrenset ansvar. Videre kan foretakets tilknytningsform til offentlig forvaltning være vesentlig (f.eks. for risikoen).

Enkelte sektorer kan inneholde foretak med forskjellige organisasjonsformer eller eierskap. I tillegg kan en bestemt organisasjonsform (f.eks. AS) eller en type eierskap være delt mellom flere institusjonelle sektorer. I de fleste tilfeller er det foretakets samfunnsøkonomiske funksjon som er grunnelsen for å trekke sektorgrensene på tvers av organisasjonsform eller eierskap.

Endringer i sektorgrupperingen

I løpet av de siste 20-30 årene har det skjedd store endringer på kredittmarkedet. Markedene har i en sterk grad blitt deregulert og internasjonalisert. Videre er det introdusert en rekke nye institusjonstyper som driver finansiell virksomhet, og flere finanskonserner har utviklet seg til totalleverandører av finansielle tjenester, f.eks. bank, kredittforetak og forsikring innen samme konsern. Disse endringene, sammen med andre politiske og strukturelle endringer i ulike land, har vært foranledningen for utvikling av nye internasjonale statistikkstandarder, slik som SNA 1993. Den gamle FN-standard, SNA 1968 fanger ikke opp de strukturelle endringene og måtte fornyes. I de nye standardene SNA 1993 og ESA 1995 er det bl.a. inkorporert nye typer foretak i finansiell sektor som tidligere enten ikke eksisterte, eller som sorterte under ikke-finansiell sektor. Det er derfor opprettet egne sektorer for hhv. verdipapirfond og holdingselskaper innen finansnæringen. Videre er det opprettet en egen sektor for foretak som driver finansiell hjelpevirksomhet, f.eks. børser, Verdipapirsentralen, banksikringsfond, meklere osv. Nærmere omtale av «nye» finansielle foretak er gitt i kapittel 3.

Sektorkoder i Enhetsregisteret i Brønnøysund

Enhetsregisteret ble etablert 1. mars 1995. Formålet var å samle offentlige foretaksregistre i et register, der den enkelte juridiske enhetsorganisasjonsnummer skulle være det samme i alle tilknyttede registre. Følgende registre inngikk i Enhetsregisteret: Foretaksregisteret i Brønnøysund, SSBs bedrifts- og foretaksregister, Merverdiavgiftsmantallet, Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret og Fylkesmennenes register over stiftelser. Dessuten ligger Løsøreregisterets

foretaksregister i Enhetsregisteret.

I Enhetsregisteret har SSB blant annet ansvaret for påføring og ajourhold av institusjonelle sektorkoder for enheter som tilhører alle sektorer f.o.m. sektor 110 Stats- og trygdeforvaltningen t.o.m. sektor 680 Selvstendige kommuneforetak, (se oversikt over sektorkoder i vedlegg 1).

Ved rapportering til SSB, Kredittilsynet og Norges Bank skal institusjonene klassifisere enkelte balanseposter etter debitors eller kreditors sektortilhørighet. Denne påføringen av sektorkoder vil i mange tilfeller, når kunderegistrene er påført organisasjonsnummer, kunne foretas automatisk via opplysninger fra Enhetsregisteret.

I alt opererer kredittmarkedsstatistikken med 5 hovedsektorer og 26 undersektorer. En oversikt over hovedsektorene og tilhørende undersektorer, samt ulike eksempler på grupperinger basert på institusjonell sektor gis i vedlegg 1.

2.3 Gruppering etter næring

I enkelte sammenhenger vil det være interessant å sammenligne og analysere statistiske opplysninger for avgrensede næringer. For å muliggjøre en slik sammenligning, benyttes en standard for næringsgruppering som gir regler og retningslinjer for næringsklassifisering og entydig definisjon av statistiske enheter. Den statistiske enhet vil i kredittmarkedsstatistikken være foretaket, som vil bli klassifisert innenfor den næring hvor enhetens hovedvirksomhet hører hjemme.

I kredittmarkedsstatistikken grupperes enkelte finansobjekter etter debitors eller kreditors næringstilhørighet. Det gis også tall for de ulike næringsfordringer og gjeld overfor utlandet, og åpnede konkurser etter næring.

Næringsstandard (SN94)

I 1995 innførte Statistisk sentralbyrå en ny standard for næringsgruppering, SN94. Den nye standarden er utarbeidet på grunnlag av EUs næringsstandard NACE rev.1 - (Nomenclature générale des Activités économique dans les Communautés Européennes) -

fra 1993, og FNs næringsstandard ISIC rev. 3 (International Standard Industrial Classification of all Economic Activities).

SN94 avløser SN83 som var basert på FNs næringsstandard ISIC rev. 2. De to næringsstandardene er ikke direkte sammenlignbare. Sifferkoden for SN94 er på 5 siffer. De 4 første sifrene er identiske med NACE Rev. 1. Det femte sifferet er en norsk oppdeling av 4.siffernivået i NACE.

En av de viktigste grunnene til at ny næringsstandard ble innført var den kraftige ekspansjonen som har funnet sted innen privat og offentlig tjenesteyting de senere år. Det som hovedsakelig skiller den nye standarden fra den gamle, er derfor at det er innført relativt flere tjenesteproduiserende grupper. Se nærmere omtale av SN94 i NOS, Standard for næringsgruppering 1994.

Klassifiseringsenhet

Klassifiseringsenheten i kredittmarkedsstatistikken næringsgruppering er foretaket. I en del annen næringsstatistikk som utarbeides av Statistisk sentralbyrå, benyttes bedrift som klassifiseringsenhet. Disse begrepene er fastlagt i Statistisk sentralbyrås bedrifts- og foretaksregister, og er nærmere definert under.

Begrepet *bedrift* er definert som en lokalt avgrenset funksjonell enhet hvor det hovedsakelig drives aktiviteter som faller innenfor en bestemt næringsgruppe.

Et *foretak* er i de fleste tilfeller den laveste juridiske enheten som har et fullstendig regnskap. Denne institusjonelle enheten omfatter all virksomhet som drives av enheten, og kan bestå av en eller flere bedrifter.

Næringsgruppering i kredittmarkedsstatistikken

Næringsgrupperingen i kredittmarkedsstatistikken bygger på SN94, men det er foretatt enkelte tilpasninger. En av årsakene til dette er at enkelte næringer i SN94 utgjør egne institusjonelle sektorer. Det vil derfor være av mindre interesse å presentere en næringsgruppering som på noen områder er identisk med sektorgrupperingen. I tillegg ivaretar kredittmar-

kedsstatistikken næringsgruppering myndighetenes behov for å skille enkelte næringer på fastlands-Norge, utenriks sjøfart, o.l.

Innenfor kredittmarkedsstatistikken næringsgrupperes sektorene offentlige og private ikke-finansielle foretak. Dette betyr at de næringene som utgjør egne sektorer; offentlig forvaltning, finansielle foretak og utlandet, ikke blir gruppert etter næring.

Det er laget en detaljert 3-sifret næringsgruppering som benyttes på årsbasis, og en aggregert 1-sifret næringsgruppering som benyttes på månedsbasis. I alt er det 59 detaljerte næringer innen kredittmarkedsstatistikken. Den aggregerte næringsgrupperingen bygger på den detaljerte og er på 9 næringer.

I vedlegg 2 vises den detaljerte næringsgrupperingen som brukes i kredittmarkedsstatistikken gjengitt med definisjoner og henvisninger til SSBs standard for næringsgruppering (SN94). Med noen få unntak går ikke næringsfordelingen i kredittmarkedsstatistikken lengre ned enn på 2-siffernivå i forhold til SN94.

Svakheter ved næringsgrupperingen

Som nevnt over gir standarden et system for klassifisering av foretak etter hva slags virksomhet eller aktivitet disse enhetene hovedsakelig driver. I enkelte tilfeller driver enheten flere aktiviteter som hører inn under ulike næringer. Slike enheter skal i prinsippet grupperes etter den aktiviteten som gir størst bearbeidingsverdi eller bruttofortjeneste.

Et foretak som f.eks. har fiskeforedling som sitt primære satsingsområde, kan ha egen bedrift (avdeling) for distribusjon av fisk. Tar foretaket opp et lån for utskifting av bilparken, skal dette lånet føres under "Produksjon av næringsmidler og drikkevarer" og ikke under distribusjonsvirksomhetens tilhørende næringskode, f.eks. "Innenlandsk sjøtransport" eller "Landtransport". I slike tilfeller kan næringsgrupperingen gi et skjevt bilde av hvilke næringer utlånene faktisk går til.

2.4 Geografisk fordeling

Enkelte finansobjekter blir gruppert etter debitors eller kreditors geografiske tilhørighet. Den geografiske fordelingen i kredittmarkedsstatistikken knytter seg til fylke og land, eller gruppe av land. Det innhentes ikke opplysninger på kommunenivå.

Det publiseres kvartalsvise tall for åpnede konkurser etter fylke, mens gruppering av finansobjekter på debitor-/kreditorland publiseres årlig i «Norges fordringer og gjeld overfor utlandet» (Finanstellingen). I all øvrig kredittmarkedsstatistikk behandles utlandet under ett (for en nærmere definisjon av utlandet henvises til vedlegg 1 - Nærmere om institusjonelle sektorer).

For banker innhentes det, som en del av den årlige rapporteringen, fylkesgrupperte tall for utlån, lån og bankinnskudd. Det utarbeides årlige utlåns- og innskuddstall fordelt på fylke, men disse gis kun ved direkte henvendelse til SSB eller Norges Bank.

En debitors eller kreditors geografiske tilhørighet bestemmes av foretakets (personens) adresse. Dersom et foretak har bedrifter i flere fylker, vil alle bedriftene bli gruppert til det fylket som foretakets adresse refererer seg til. Dette kan gi et skjevt bilde av finansobjektens fordeling på fylke.

2.5 Valuta

De fleste balansepostene i kredittmarkedsstatistikken fordeles på norske kroner og utenlandsk valuta. Beløpene oppgis alltid i norske kroner, og det skilles ikke på type valuta. Heller ikke i Norges fordringer og gjeld overfor utlandet (Finanstellingen) opereres det med ulike valutaslag.

Ved omregning av valuta til norske kroner brukes midtkursen på siste virkedag i rapporteringsperioden.

3. Finansielle foretak

I dette kapitlet presenteres finansielle foretak som er oppgavepliktige overfor myndighetene og som det utarbeides regnskapsstatistikk for. Videre gis en kort presentasjon av de nye foretakstypene som nå er inkludert i finansiell sektor.

Norges Bank overtok fra 1.1.1996 arbeidet med innhenting, revisjon og publisering av den mest detaljerte kvartals- og årsstatistikken for banker, finansieringsforetak og verdipapirfond. En vesentlig del av rapporteringen for banker og finansieringsforetak foregår elektronisk. Forsikringsselskapene startet rapportering etter et tilsvarende system for første gang 1. kvartal 1998.

3.1 Gruppering av finansielle foretak

Utviklingen på kredittmarkedet, med blant annet introduksjon av nye foretakstyper som driver finansiell virksomhet, har medført endringer i omfanget av hovedsektoren «finansielle foretak» både i nasjonalregnskapet og kredittmarkedstatistikken. Verdipapirmarkedet har en stadig økende betydning for nedbyggingen av bransjeskiller innen finansnæringen, men fortsatt har kravet til bransjeskiller betydning for den interne oppdeling av virksomhetsområder innenfor finansgrupper. «Finansielle foretak» dekker således tradisjonelle og nye typer finansinstitusjoner som rapporterer til myndighetene. I tillegg kommer nye finansielle foretak som det foreløpig ikke utarbeides statistikk for.

Inndelingen av finansielle foretak i Statistisk sentralbyrås statistikk har sin bakgrunn i nasjonalregnskapets næringsstandard⁶.

Hovednæring 65 er «Finansiell tjenesteyting utenom forsikring og pensjonsfond». Hovednæringens undergrupper er blant annet (65.11) «Sentralbankvirksomhet» som omfatter Norges Bank, (65.12) «Bankvirksomhet ellers» som omfatter forretningsbanker inkl. Postbanken og spare-

3.1.1 Finansielle foretak. Antall, forvaltningskapital og utlån pr. 31.12.98¹

	Antall enheter	Forvaltningskapital		Utlån til publikum ²	
		Milliarder kroner	Prosent	Milliarder kroner	Prosent
Totalt	1 013	2 425	100	1 106	100
<i>Næring 65:</i>					
Norges Bank	1	365	15	1	0
Banker	154	1 083	45	749	68
Forretningsbanker inkl. Postbanken	21	680	28	413	37
Sparebanker	133	403	17	336	30
Statlige låneinstitutter	6	207	9	180	16
Finansieringsforetak	55	188	8	141	13
Finansieringsselskaper	45	50	2	46	4
Kredittforetak	10	138	6	95	9
Finansielle holdingselskaper	10	17	1	-	-
Verdipapirfond	264	86	4	-	-
<i>Næring 66:</i>					
Forsikringsselskaper mv.	394	473	20	35	3
Livsforsikringsselskaper	16	307	13	28	3
Skadeforsikringsselskaper	109	81	3	3	0
Pensjonskasser- og fond mv. ³	268	85	4	4	0
<i>Næring 67:</i>					
Verdipapirforetak ⁴	56	4	0	-	-
Verdipapirfondenes forvaltningsselskaper ⁴	26	1 ⁵	0	-	-
Forsikringsmeklere ⁴	47	1 ⁵	0	-	-

¹ Foreløpige tall.

² Omfatter ikke-finansielle foretak, kommuner og husholdninger.

³ Private og kommunale pensjonsfond og -kasser inkl. Fellesordningen for Tariffestet Pensjon (FTP) og Avtalefestet Pensjon.

⁴ Kilde: Kredittilsynet.

⁵ 31.12.1997.

banker, og (65.22) «Annen kredittgiving» som omfatter kredittforetak, statlige låneinstitutter og finansieringsselskaper. Verdipapirfond, som fra og med 1996 ble skilt ut som en egen undersektor, sorteres under næring 65.23 «Finansiell tjenesteyting ellers». Næring 65.23 inkluderer også investerings- og utviklingsselskaper og finansielle holdingselskaper. Finansielle holdingselskaper er også skilt ut som egen undersektor i kredittmarkedstatistikken.

Næring 66 «Forsikring og pensjonsfond, unntatt trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning» omfatter livs- og skadeforsikringsselskaper, pensjonskasser og pensjonsfond.

Næring 67 «Hjelpevirksomhet for finansiell tjenesteyting» inkluderer blant annet verdipapirforetak, verdipapirfondenes forvaltningsselskaper, kreditt- og låneformidling og forsikringsmeklere.

Tabell 3.1.1 viser de finansielle foretakenes forvaltningskapital og utlån til publikum pr 31. desember 1998

3.2 Norges Bank

Norges Bank ble opprettet i 1816, og de prinsipielle retningslinjene for banken er fastlagt i en egen lov⁷. Norges Bank er et eget rettssubjekt eid av staten, og i henhold til loven skal banken utøve sin virksomhet i samsvar med de økonomisk-politiske retningslinjer som er fastlagt av statsmyndighetene.

Norges Bank har som sentralbank ansvar for å opprettholde tilliten til landets finansielle system, og er derfor tillagt en rekke rådgivende, utøvende og kontrollerende funksjoner for valuta-, penge- og kredittpolitikken. Norges Bank har også enerett til å utstede sedler og mynt. Videre skal banken fremme et effektivt betalingssystem og fungere som bankforbindelse for staten og de private bankene. Norges Bank utøver blant annet

⁶ Se «Standard for Næringsgruppering», Norges Offisielle Statistikk 1994.

⁷ Lov av 24. mai 1985 om Norges Bank og pengevesenet (Sentralbankloven).

følgende funksjoner som gjør banken til en sentral institusjon i kredittmarkedet:

- Foretar intervensjoner i penge- og valutamarkedet.
- Forvalter landets offisielle valuta-beholdning.
- Forvalter statens petroleumsfond.
- Lager løpende prognoser over likviditetsbehovet i pengemarkedet og tilbyr primære likvider på grunnlag av disse prognosene.

I forhold til lånemarkedet har Norges Bank først og fremst en oppgave som bankenes bank. Denne oppgaven består i å låne ut midler og motta innskudd fra forretnings- og sparebankene, og gjennom utlån til bankene styre tilbudet av primære likvider. I tillegg styrer Norges Bank likviditeten gjennom å kjøpe og selge sertifikater og obligasjoner i markedet, samt ved å foreta valutatransaksjoner. Norges Bank tar ordinært ikke imot innskudd fra publikum og låner heller ikke ut noe av betydning til andre enn banker. Sentralbankens utlån til forretnings- og sparebanker er betraktelig redusert siden begynnelsen av 90-årene. Dette har blant annet sammenheng med at bankene i større grad finansierer seg gjennom verdipapirmarkedet.

3.3 Forretnings- og sparebanker

«Banker» omfatter forretnings- og sparebanker inkludert Postbanken, samt utenlandske bankers filialer i Norge. Bankenes virksomhet er regulert ved egne lover⁸. De har ifølge banklovene anledning til å skaffe seg midler til sin virksomhet ved å ta imot innskudd fra en ubestemt krets av innskyttere. Dette betyr at bankene har innskuddsmonopol, noe som skiller dem fra de andre kredittinstitusjonene.

Bankene er videre karakterisert ved at de har et mer allsidig tjenestespekter enn de andre kredittinstitusjonene. Virksomheten omfatter blant annet kapitalformidling (bankene mottar innskudd fra de som har ledig kapital og plasserer midlene som utlån til de

som har behov for midler), betalingsformidling (bankene overfører penger via bankgiro/postgiro, sjekker, remisser, remburser etc. fra en avsender til betalingsmottaker) og valutaomsetning.

I banklovene er det bestemt at forretningsbankene skal være organisert som aksjeselskap, mens sparebankene skal være organisert som selveide institusjoner. Postbanken ble dannet 1. januar 1995, etter en fusjon mellom Norges Postbank AS og Postgiro. 22. juni 1999 ble Postbanken omdannet fra BA til AS med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2000. Aksjeselskapet eies nå som tidligere av staten. Postbanken vil som aksjeselskap / forretningsbank være underlagt samme rammeloavgivning som forretningsbankene, og staten vil gjennom dette regelverket kunne regulere Postbankens virksomhet på samme måte som de andre bankene.

Bankene har tradisjonelt betjent ulike kundegrupper. Forretningsbankene har i første rekke betjent næringslivet, mens sparebankene og Postbanken hovedsakelig har betjent personkunder. Sparebankene er normalt mindre, har et mindre produktspekter og er mer geografisk sentrert om ett lokalt område enn forretningsbankene og Postbanken. Skillet mellom forretningsbankene og sparebankene er imidlertid i ferd med å bli utvisket. Antall sparebanker er noe redusert de siste årene, blant annet på grunn av fusjoner, mens antall forretningsbanker har holdt seg mer eller mindre konstant de siste 10 årene. 31.12.1998 var det 133 sparebanker og 21 forretningsbanker i Norge.

Det stilles detaljerte krav til bankenes stiftelse, vedtekter og aksjekapital/grunnfond i banklovene og Kredittilsynets forskrifter. Det stilles også krav til deres likviditet, egenkapital, omfanget av samlet kreditt til enkeltkunder og beholdning av aksjer og obligasjoner. Videre må bankene (unntatt Postbanken) være tilknyttet enten Forretningsbankenes eller Sparebankenes sikringsfond. Postbanken stiller på tilsvarende måte garantiavgift til staten.

De viktigste balansepostene for bankene er de tradisjonelle banktjenestene innskudd og utlån. Bankinnskudd er bankenes største passivapost, og pr. 31. desember 1998 utgjorde innskuddene 71 prosent av bankenes samlede gjeld. Den største aktivaposten er disponerte utlån, som pr. 31. desember 1998 utgjorde 81 prosent av bankenes forvaltningskapital.

Forretnings- og sparebankene har anledning til å utstede både sertifikater og obligasjoner. I 1990 ble løpetidsbegrensningen på bankenes obligasjonslån opphevet og dette har bidratt til at forretnings- og sparebankene nå i større grad finansierer sin virksomhet gjennom obligasjonsmarkedet, i motsetning til tidligere hvor lån i Norges Bank var en viktig finansieringskilde. Obligasjonslån utgjorde ved utgangen av 1998 17 prosent av bankenes gjeld.

I forbindelse med liberaliseringen av kredittmarkedet og økt vekt på verdipapirmarkedet har skillelinjene mellom banker og andre finansinstitusjoner blitt mindre. Blant annet har det foregått fusjoner mellom banker, kredittforetak er omdannet til banker, og forskjellen mellom bank- og forsikringsvirksomhet er redusert.

SSB publiserer kvartalsvis aggregert balanse og nøkkeltall for banker.

3.4 Finansieringsforetak og statlige låneinstitutter

Finansieringsforetak er en fellesbetegnelse for (private) kredittforetak og finansieringsselskaper som har rett til å drive finansieringsvirksomhet i henhold til finansieringsvirksomhetsloven⁹. De kan være organisert som aksjeselskap, stiftelse eller som en forening (kredittforening eller hypotekforening). I nasjonalregnskapets næringsstandard sorterer kredittforetak, finansieringsselskaper og statlige låneinstitutter under næring 65.22 «Annen kredittgiving».

Kredittforetak

De private kredittforetakene yter mellomlang og langsiktig kreditt, hovedsakelig til næringsliv og privatpersoner, mot sikkerhet i fast eiendom og produksjonsmidler (pantelån). Det

⁸ Lov av 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker og nr. 2 om forretningsbanker.

⁹ Lov av 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner.

ytes også kreditt til finansinstitusjoner og offentlig forvaltning. Kredittforetakenes pantelån skiller seg fra f.eks. livsforsikringsselskapenes og bankenes pantelån ved at de ikke er oppsigelige fra långivers (kredittforetakets) side. Kredittforetakene skaffer til veie sine midler gjennom utstedelse av kredittsertifikater og obligasjoner. Antallet kredittforetak er redusert de siste årene, hovedsakelig på grunn av at noen av foretakene er gått over til å bli banker.

Finansieringsselskaper

Finansieringsselskapene yter hovedsakelig kortsiktig kreditt til næringslivet, finansinstitusjoner og husholdninger. Det som i utgangspunktet skiller finansieringsselskapene fra bankene er innlånsiden. De kan ikke henvende seg til en ubestemt krets av innskyttere, men må skaffe midler ved innlån etter individuelle lånekontrakter, for en stor del via pengemarkedet. Finansieringsselskapene har anledning til å legge ut sertifikatlån og obligasjonslån på samme vilkår som forretnings- og sparebankene.

Finansieringsselskapenes utlånsvirksomhet kan deles inn i tre typer:

- **Leasing/leiefinansiering** er en leieavtale hvor en part (leasingsselskapet/ utleieselskapet) mot vederlag overfører bruksretten til et driftsmiddel til en annen part (leieren) for en bestemt periode. Finansiell leasing er en leieavtale som overfører til bruker det vesentligste av risiko og fordeler som er forbundet med det å eie driftsmidlet. Operasjonell leasing er alle andre former for leie, og avtalen inngås som oftest utenom et finansieringsselskap. Et vesentlig skille mellom finansiell og operasjonell leasing er at ved finansiell leasing overføres eiendomsretten til leietaker i eller ved utløp av leieperioden. Statistikken dekker bare finansiell leasing.
- **Factoring** er der et foretaks kundeordringer overdras til finansieringsselskapet (factoringsselskap). Selskapet betaler foretaket med en gang, og overtar administrasjonen av foretakets kunderford-

ringer, med eller uten overtakelse av kredittrisikoen.

- **Andre utlån** er omsetningsbrev, gjeldsbrevlån til næringslivet, avbetalingskontrakter, kortsiktige forbrukerlån og kreditt/kjøpekort.

De to førstnevnte utlånsformene er det som særlig skiller finansieringsselskapene fra andre typer finansinstitusjoner på utlånsiden. Antall finansieringsselskap er blitt betydelig redusert på 90-tallet, selv om antallet har økt noe igjen de siste årene.

SSB publiserer kvartalsvis aggregert balanse og nøkkeltall for finansieringsforetakene.

Statlige låneinstitutter

Myndighetenes formål med opprettelsen av statlige låneinstitutter var å yte kreditter til visse prioriterte samfunnsformål hvor det private kredittsystem ikke ga tilfredsstillende dekning.

Kredittyttingen i de statlige låneinstituttene er basert på politiske kriterier og målsettinger. Dette kommer til uttrykk ved at de statlige låneinstituttene ofte kan tilby mer låntakervennlige kredittvilkår enn de private kredittinstitusjonene dersom låntakeren tilfredsstiller visse kriterier som er fastsatt i instituttens målsettinger. Dette gjelder både rentebelastning, avdrags- og sikkerhet. Finansieringen er i det vesentlige ordnet ved direkte lån i statskassen, samt ved emisjoner av statsgaranterte obligasjoner.

Det er for tiden seks statlige låneinstitutter, som alle er organisert som stiftelser, der stiftelsen har stillet grunnfondskapital til disposisjon. De fleste statlige låneinstituttene er opprettet gjennom egne lover. De får fastsatt rammer for sine lånebevilgninger i de årlige nasjonalbudsjettene, og Stortinget får hvert år melding om de forskjellige instituttens virksomhet. De viktigste statlige låneinstituttene er Den norske stats husbank, Statens lånekasse for utdanning og Statens Nærings- og Distriktsutviklingsfond (SND). SND ble opprettet 1. januar 1993, og er en sammenslåing av Den

norske industribank, Industrifondet, Småbedriftsfondet og Distriktenes Utbyggingsfond. Statens lånekasse for aviser inngikk i SND fra 1. januar 1996, mens Statens Fiskarbank inngikk fra 1. januar 1997. 1. januar 2000 går også Statens Landbruksbank inn i SND, mens Norges Kommunalbank fra samme tidspunkt vil bli omgjort til kredittforetak. Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) ble fra 1. januar 1994 gruppert som statlig låneinstitutt.

SSB publiserer kvartalsvis aggregert balanse- og nøkkeltall for statlige låneinstitutter, ekskl. GIEK.

3.5 Forsikringsselskaper

Forsikringsselskapenes primære oppgave består i å fordele risiko mellom forsikringstakere og til en viss grad å overføre risiko fra kundene til seg selv. Deres virksomhet er regulert i egen lov; forsikringsvirksomhetsloven¹⁰. Forsikringsselskapenes rolle som finansinstitusjoner og kapitalforvaltere er avledet av forsikringsvirksomheten. Det er nær sammenheng mellom selskapenes kapitalforvaltning, deres risikobærende evne og deres evne til å tilby rimelige forsikringsprodukter.

Et fellestrekk for all markedsbasert forsikring er at det er et tidsintervall fra forsikringspremien innbetales til eventuell utbetaling av forsikringsytelsen finner sted. Forsikringsselskapene blir følgelig forvaltere av betydelige midler, og store aktører både i aksjemarkedet og i markedet for kredittformidling. Jo større avkastning de forvaltede midlene gir, desto lavere kan forsikringspremien være, eller desto større overskudd kan føres tilbake til kunden.

Forsikringsnærings betydning i den innenlandske kredittformidlingen er stor. Rollen som kredittformidler dekkes både ved direkte utlånsvirksomhet og ved at selskapene driver omfattende kjøp av obligasjoner og sertifikater utstedt av andre finansinstitusjoner. Selskapene har dessuten plassert betydelige midler i obligasjoner utstedt av ikke-finansielle foretak.

¹⁰ Lov av 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet.

Kapitalforvaltningsforskriften¹¹ regulerer forsikringsselskapenes adgang til å investere i aksjer. Frem til og med våren 1998 var denne grensen på 20 prosent av de forsikringsmessige avsetningene. Grensen er nå endret til 35 prosent av de forsikringsmessige avsetningene.

Forsikring spenner vidt både når det gjelder arten av hva som forsikres og verdien av de enkelte risikoer. Det er vanlig å skille mellom livsforsikring, skadeforsikring og pensjonskasser og pensjonsfond.

Livsforsikringsselskaper

Livsforsikringsselskapene yter tjenester både innen individuell og kollektiv forsikring. Innen kollektiv forsikring konkurrerer livselskapene med pensjonskassene. De vanligste individuelle tjenestene er livsforsikring, pensjonsforsikring og kapital-/gjeldsforsikring. Vanlige kollektive forsikringer er gruppelivs- og kollektiv pensjonsforsikring.

Livsforsikringsselskapene har ikke anledning til å utstede sertifikater. Obligasjoner kan kun utstedes i form av ansvarlig lånekapital eller som konvertible obligasjoner etter nærmere godkjenning fra Finansdepartementet. Imidlertid kan holdingselskapene i forsikringsbransjen legge ut sertifikater og obligasjoner på ordinære vilkår.

Det foregår en sterk oppsamling av kapital i selskapene. Det går normalt mange år fra forsikringspremiene betales inn til forsikringssummen forfaller til betaling, og dette har i Norge ført til at finansielle tjenester utgjør en betydelig del av livselskapenes virksomhet. Selskapets kapital tilhører forsikringskundene, og oppsamlingen foregår i ulike fond som inngår på passivasiden i balansen. Selskapene yter kreditt til offentlig forvaltning, finansinstitusjoner, foretak og husholdninger, der sistnevnte er største låntakersektor. Livselskapenes utlån i det innenlandske kredittmarkedet er gradvis blitt redusert siden 1992. Dette må sees i sammenheng med finanskonsernetableringen som har funnet sted, hvor bank og forsikring inngår i samme konsern. For-

sikringsselskapene har solgt utlånsporteføljer til bankene samtidig som disse har overtatt en del av utlånsvirksomheten som livselskapene tidligere hadde. Største balansepost på aktivasiden er obligasjoner, som utgjorde 46 prosent av forvaltningskapitalen pr. 31. desember 1998.

I 1997 fikk norske livsforsikringsselskaper adgang til å drive livsforsikring med investeringsvalg (unit link). Unit link selskapene må drives i separate selskaper, og innebærer at kunden selv kan velge sammensetning og risiko på porteføljen. De nye livsforsikringsselskapene med investeringsvalg og nye regler for individuelle pensjonsavtaler har utvidet konkurransen mellom verdipapirfond, bank og forsikring.

SSB publiserer detaljerte kvartalsvise resultat- og balansetall med spesifikasjoner etter institusjonell sektor, samt årsresultatregnskap. «Livsforsikring mv.» omfatter i statistikken foruten livsforsikring også private og kommunale pensjonskasser og -fond, samt Fellesordningen for Tariffestet pensjon (FTP) og Avtalefestet pensjon (AFP).

Skadeforsikringsselskaper

Innenfor virksomheten til selskaper som tilbyr skadeforsikring finner vi i hovedsak motorvognforsikring, brann- og kombinert forsikring for husholdninger og industri. I tillegg kommer sjøforsikring, oljeforsikring og reassuranssevirkosomhet som ofte har et internasjonalt marked. Sistnevnte virksomhet innebærer overtakelse av andre selskapers risiko. I tillegg finnes spesialforsikringer som bl.a. omfatter ulykkes-, reise-, og ansvarsforsikring. Skadeforsikringsselskapene er regulert på samme måte som livsforsikringsselskapene på sertifikat- og obligasjonsmarkedet. Skadeforsikringsselskapenes tilgang på midler er derfor avhengig av forsikringssalg og eventuelt driftsoverskudd. Kapitaloppamlingen foregår i ulike fond og avsetningsposter på passivasiden i balansen.

SSB publiserer detaljerte kvartalsvise resultat- og balansetall med spesifikasjoner, samt årsresultatregnskap. Sektoren skadeforsikring omfatter alle

skadeforsikringsselskaper på nasjonalt territorium (inkl. kredittforsikrings- og gjenforsikringsselskaper), brannkasser, sjøtrygdslag og husdyrtrygdslag. Det samles inn statistikk for skadeforsikringsselskapene, brannkassene og sjøtrygdslagene. Det samles ikke inn statistikk for husdyrtrygdslagene. Årsaken er at disse er små, og har marginal betydning for statistikken.

Ny regnskapsrapportering - FORT98

Som et ledd i tilpassingen til EUs regnskapsdirektiv for forsikring ble regnskapsforskriften for forsikringsselskapene endret fra og med regnskapsåret 1996. Den nye oppstillingsplanen tilfredsstilte ikke Statistisk sentralbyrås behov, bl.a. til bruk i nasjonalregnskapet, og det var derfor nødvendig med en omlegging av regnskapsrapporteringen. For å samordne rapporteringen og unngå dobbeltrapportering, ble det satt igang et samarbeidsprosjekt mellom Kredittilsynet, Norges Bank og Statistisk sentralbyrå. Forsikringsbransjen deltok også i prosjektet.

Formålet med prosjektet var å redusere rapportørenes oppgavebyrde ved å samordne tilsyns- og statistikkrapporteringen, opprettholde kvaliteten på statistikken og ivareta behovene til utarbeiding av nasjonalregnskapet, finansielle sektorbalanser og Norges Banks kredittindikator. Videre var det et mål å oppfylle Eurostats krav til rapportering, samt å få rapporteringen over på elektronisk form.

De nye regnskapsrapportene har fått navnet "Forsikringsselskapenes offentlige regnskaps- og tilsynsrapportering (FORT98)". Forsikringsselskapene har rapportert kvartalsvis etter det nye oppsettet siden 1. kvartal 1998, og første ordinære rapportering av endelige årstall er for regnskapsåret 1998.

Den nye rapporteringen bygger på samme struktur som bankrapporteringen. Dette innebærer at tallene er sammenlignbare, og dermed gir mulighet til å se alle finansinstitusjoner under ett. Videre inneholder rapportene flere opplysninger som gir større spesifikasjonsgrad av enkelte poster enn tidligere. Rapporteringsformen

¹¹ Forskrift om forsikringsselskapers kapitalforvaltning 23. april 1997.

gir også SSB tilgang på kvartalsresultat fra forsikringsselskapene, samt at den gir muligheten til oppstilling av resultatet og balansen i henhold til forskrift om årsregnskap mm. for forsikringsselskaper. Den nye rapporteringen har gjort det mulig å publisere kvartalsvise resultat tall og en mer spesifisert balanse, samt sektorspesifisering av aksjer, andeler og grunnfondsbevis.

Statistikken spesifiserer forsikringsselskapenes egen produktinnsats, samt spredning av forsikringstjenestene på andre næringer og sektorer gjennom en bransjefordeling. Ved at brutto premier og erstatninger og gjenforsikringsandelene er fordelt på innland og utland, gir rapporteringen også viktige opplysninger om import og eksport av forsikringstjenestene.

Private og kommunale pensjonskasser og pensjonsfond

Denne gruppen omfatter private pensjonskasser og pensjonsfond som er underlagt Kredittsynets kontroll, kommunale pensjonsinnretninger, samt fellesordningene FTP og AFP. Pensjonskasser tilknyttet kommunale foretak er definert som private pensjonskasser i statistikken. Statens Pensjonskasse er i alt vesentlige basert på dekning av løpende utgifter over statsbudsjettet, og det foregår ingen form for fondsoppbygging. Av nevnte årsak inngår ordningen i sektoren stats- og trygdeforvaltningen.

De private og kommunale pensjonskassene og -fondene gir ytelser utover Folketrygden. Selskapenes gjeld består hovedsakelig av forsikringsforpliktelse overfor medlemmene. Pensjonskassene kan imidlertid legge ut obligasjonslån i form av ansvarlig lånekapital etter nærmere godkjenning fra Finansdepartementet. Deres utlån går i det vesentligste til boliger og forretningsbygg.

Private pensjonskasser

Formålet med pensjonskassene er å yte alders- og uførepensjoner til arbeidstakere som er medlemmer i kassen, og evt. pensjoner til de ansattes etterlatte. Pensjonskassen kan ta imot premie fra både arbeidsgiver og ar-

beidstaker og er pliktig til å separere foretakets og tjenestepensjonsordningens midler. Det stilles strenge juridiske krav til betalingsplaner. Pensjonskassenes virksomhet er regulert gjennom pensjonskasseforskriften¹². Forskriften gjør at det i stor grad blir samme anvendelse av bestemmelsene i forsikringsvirksomhetsloven for pensjonskasser som for forsikringsselskaper.

Årlig bearbeides det oppgaver for kun et utvalg av pensjonskasser. Utvalgs-kriteriet som benyttes er forvaltningskapital, og pr. 31.12.1998 består utvalget av enheter med forvaltningskapital større enn 100 millioner kroner. Ved publisering av årlige balansetall med spesifikasjoner og resultatregnskap, foretar SSB en beregning/opplåsning av tallene for enhetene utenom dette utvalget.

Private pensjonsfond

Pensjonsfondenes formål var opprinnelig å samle midler til opprettelse av en fast pensjonsordning. De kan imidlertid ikke lenger ta imot premieinnbetalinger fra arbeidsgiver eller arbeidstaker, og det stilles ingen krav med hensyn til formell betalingsplan. Pensjonsfondene er under utvikling, og antallet er sterkt redusert de siste 10 årene.

Kommunale pensjonskasser og pensjonsfond

Alle kommuner og fylkeskommuner har gjennom tariffavtaler opprettet pensjonsordninger for sine ansatte. Kommunal Landspensjonskasse (KLP) er den sentrale pensjonsordningen i kommunesektoren, og denne er regulert som et forsikringsselskap gjennom forsikringsvirksomhetsloven. En kommune eller fylkeskommune kan også tegne en kollektiv pensjonsforsikring i et privat livsforsikringsselskap. En del store kommuner og fylkeskommuner har imidlertid opprettet egne pensjonskasser, regulert gjennom kommuneloven¹³ og pensjonskasseforskriften. Formålet og reglene er omtrent de samme som for de private pensjonsinnretningene.

SSB publiserer årlig balanse med spesifikasjoner og resultatregnskap for de kommunale pensjonskassene.

Fellesordningen for tariffestet pensjon (FTP) og Avtalefestet pensjon (AFP)

FTP er en pensjonsordning som er opprettet ved avtaler mellom næringslivets organisasjoner (LO og NHO), og trådte i kraft fra 1.1.1962. Ordningen omfatter arbeidstakere som omfattes av tariffavtale med forbund innen LO og som ikke går inn under en lovfestet tjenestepensjonsordning. Medlemmer er også arbeidstakere i bedrifter tilsluttet NHO.

AFP bygger på tariffavtaler mellom partene i arbeidslivet. Den første AFP-ordningen ble innført ved inntektsoppjøret i 1988 gjennom en avtale mellom LO og NHO. YS har inngått en tilsvarende avtale med NHO, og er knyttet til den samme ordningen. Også partene i offentlig sektor inngikk avtaler om AFP ved inntektsoppjøret i 1988. Senere er det inngått AFP-avtaler mellom Bankenes Arbeidsgiverforening og Finansforbundet, og mellom Norsk Arbeidsgiverforening for virksomheter med offentlig tilknytning (NAVO) og LO, YS og SAN (Sammenlutningen av akademikerorganisasjoner i Norge).

Statistisk sentralbyrå innhenter og publiserer årlige balansetall og resultatregnskap for FTP og AFP-ordningen for LO, YS og NHO.

I tillegg til den separate publiseringen inngår private og kommunale pensjonskasser og -fond, FTP og AFP i visse sammenhenger sammen med livsforsikring under publiseringen «Livsforsikring mv.»

3.6 Verdipapirfond og verdipapirfondenes forvaltningsselskaper

Verdipapirfondene og deres forvaltningsselskaper betraktes nå som finansielle foretak, mot tidligere ikke-finansielle foretak. Verdipapirfondene ble fra og med 1.1.1996 skilt ut som en egen institusjonell sektor under «Finansielle foretak» mens forvaltningsselskapene for verdipapirfond grupperes under «Andre finansielle foretak».

¹² Forskrift av 19. februar 1993 nr 117 (pensjonskasseforskriften). Hjemlet i forsikringsvirksomhetsloven.

¹³ Lov av 25. september 1992 nr 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Verdipapirfond

Verdipapirfondene foretar investeringer i verdipapirmarkedet på vegne av små og store investorer. Profesjonelle forvaltere sprer investeringene på mange forskjellige verdipapirer. På denne måten blir risikoen redusert samtidig som man kan oppnå en høyere avkastning enn ved bankinnskudd. Antall verdipapirfond har økt betraktelig de siste årene, og er mer enn tredoblet siden 1990. Forvaltningskapitalen er i samme periode blitt mer enn femdoblet, og utgjorde 87 milliarder kroner pr. 31. desember 1998. Fondene grupperes ofte etter hvilke typer verdipapirer som inngår i porteføljen. De ulike fondstypene vil dermed ha ulike avkastningsmuligheter, tidshorisont og skattemessige vilkår. I kredittmarkedsstatistikken er det foretatt en inndeling i fire fondstyper: Aksjefond, obligasjonsfond, pengemarkedsfond og kombinasjonsfond.

SSB publiserer årlig balanse- og resultatregnskap for verdipapirfondene.

Verdipapirfondenes forvaltningsselskaper

Forvaltningsselskapet er forretningsfører for verdipapirfond. Driften av verdipapirfondet utøves av forvaltningsselskapet, og selskapet står for alle disposisjoner over fondet. Forvaltningsselskapet har ofte flere verdipapirfond under sin forvaltning. Selskapet må være organisert som et aksjeselskap. Verdipapirfondenes virksomhet er regulert i verdipapirfondloven av 1981¹⁴.

Kredittilsynet foretar kvartalsvis innsamling av regnskapsoppgaver for verdipapirfondenes forvaltningsselskaper. SSB publiserer foreløpig ikke statistikk for forvaltningsselskapene.

3.7 Finansielle holdingselskaper

De finansielle holdingselskapene kjennetegnes ved å være morselskap i, eller deler av, et finanskonsern. Holdingselskaper er generelt ikke operative selskaper, og de er således ikke finansinstitusjoner i tradisjonell forstand. Deres rolle i kredittmarkedet er

først og fremst som forvaltere av eierinteresser i andre finansielle foretak (sine datterselskap).

Finansieringsvirksomhetslovens¹⁵ krav til et klart skille mellom f.eks. bank- og forsikringsvirksomhet når dette drives innenfor samme konsern, har ført til en økning i antall finansielle holdingselskaper de siste årene. Ved utgangen av 1998 var det ti finansielle holdingselskaper mot seks i 1995.

SSB har siden 1997 samlet inn oppgaver fra de finansielle holdingselskapene, og publiserer nå årlig balanse- og resultatregnskap.

3.8 Verdipapirforetak

Verdipapirforetak (tidligere fonds- og aksjemeklere) formidler kjøp og salg av finansielle instrumenter mot godtgjørelse (kurtasje). Med finansielle instrumenter menes omsettelige verdipapirer, verdipapirfondsandeler, pengemarkedsinstrumenter og derivater. Verdipapirforetakene har også en rådgiverfunksjon. Deres muligheter for å innhente informasjon med hensyn til investeringsprosjektets risiko og avkastningsmuligheter er ofte større enn den enkelte investors. Verdipapirforetakene har enerett til å drive fondsmekling i Norge.

Antall foretak har steget kraftig de siste årene. Bare i 1998 ble 20 nye foretak gitt konsesjon som verdipapirforetak, og ved utgangen av 1998 fantes det 56 verdipapirforetak. Det finnes i tillegg banker som driver med fondsmekling som del av annen virksomhet. Disse er ikke med i verdipapirforetakstatistikken, da de allerede dekkes av bankstatistikken.

SSB gjennomførte i 1998 for første gang en prøveundersøkelse for regnskapsåret 1997 for verdipapirforetak, med sikte på etablering av årlig statistikk for foretakene.

3.9 Forsikringsmeklere

Forsikringsmeklere er foretak som formidler forsikring og informasjon mellom oppdragsgiver (forsikringstaker) og forsikringsgiver. Bare norsk-

registrerte aksjeselskap som har fullt ut innbetalt aksjekapital og er solvent kan drive forsikringsmekling.

Forskrift om forsikringsmekling¹⁶ trådte i kraft 1. januar 1996. Forskriften gir føringer for registrering hos Kredittilsynet.

Forsikringsmeklerne er konsesjonspliktige, og fra og med 1997 har Kredittilsynet samlet inn årlige oppgaver fra disse foretakene. SSB publiserer foreløpig ikke statistikk for forsikringsmeklere.

3.10 Andre finansielle foretak

Enkelte finansielle foretak er foreløpig ikke er dekket av SSBs kredittmarkedsstatistikk. Disse foretakene kan deles i to grupper, etter den institusjonelle sektorinndelingen.

Andre finansielle foretak

Under denne sektoren sorterer investerings- og utviklingsselskaper som plasserer kapital i andre foretak og har som formål å oppnå høyest mulig avkastning. Dette er en gruppe foretak som det er vanskelig å avgrense i og med at de ikke er underlagt offentlig tilsyn/konsesjonsplikt.

Finansielle hjelpeforetak

Etter overgang til ny næringsstandard skal hjelpevirksomhet for finansiell tjenesteyting nå inngå i finansnæringen, og dessuten inkorporeres i finansiell sektor som finansielle hjelpeforetak. Her finner vi verdipapirforetakenes forvaltningsselskaper (se avsn. 3.6), verdipapirforetak, forsikringsmeklere og låneformidlere, samt store institusjoner som Oslo Børs, Verdipapirsentralen og Sparebankenes og Forretningsbankenes sikringsfond.

¹⁴ Lov av 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond mv.

¹⁵ Lov av 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner.

¹⁶ Forskrift om forsikringsmekling av 24. nov. 1995, nr. 923.

4. Låne- og verdipapirmarkedet

Balanse- og resultatregnskapstall utarbeides på basis av oppgaver fra de finansielle foretakene og står helt sentralt i kredittmarkedsstatistikken. Det gis imidlertid også annen statistikk over ulike deler av kredittmarkedet; i den løpende publiseringen finner man således tall for utlån og innskudd, emisjoner av verdipapirer, utestående sertifikat- og obligasjonsgjeld, andeler i verdipapirfond etter kreditorsektor, renter, aksjekursindekser og valutakurser.

Med kredittmarkedet forstås vanligvis markedet for organisert formidling av fordringer og gjeld, og betegnelsen dekker dermed både markedet for kortsiktige fordringer som f.eks. sertifikatlån og andre kortsiktige lån (pengemarkedet), og markedet for langsiktige lån og obligasjonslån (deler av kapitalmarkedet). Kapitalmarkedet omfatter i tillegg til markedet for langsiktige lån og obligasjonslån, også markedet for egenkapitalinstrumenter.

Kredittmarkedets hovedfunksjon er å formidle finanskapital fra aktører som har overskuddsmidler til aktører som har behov for midler til finansiering av realkapital eller konsum. Egenkapitalmarkedets hovedfunksjon er å kanalisere risikovillig kapital til næringslivet, og består i hovedsak av aksjer, andeler og grunnfondsbevis.

Innenfor kredittmarkedsstatistikken benyttes vanligvis en inndeling av statistikken i lånemarkedet, innskudds-markedet og verdipapirmarkedet. Denne delen av kredittmarkedsstatistikken er ved siden av den løpende publiseringen dekket gjennom en egen publisering i NOS-serien. De enkelte statistikkområdene blir nærmere omtalt under. Det gis til slutt en kort omtale av ulike derivater.

4.1 Utlån

Med lånemarkedet i snever forstand menes markedet for utlån fra finansinstitusjoner til publikumssektoren, definert som husholdninger, ikke-finansielle foretak og kommuner.

I SSBs statistikk over utlån behandles imidlertid lånemarkedet under ett, og utlånstatistikken inkluderer således og utlån finansinstitusjonene imellom. Videre skilles det ikke mellom kortsiktige og langsiktige utlån. Kortsiktige likviditetslån bankene imellom føres imidlertid som innskudd i bankenes balanser (se avsn. 4.2)

Utlån fra andre sektorer enn finansinstitusjonene er ikke dekket i SSBs utlånstatistikk. Herunder hører markedslån, som inngår i pengemarkedet. Dette er lån som formidles gjennom meklere eller formidlingsavdelingene i finansinstitusjonene, og hvor verken långiver eller låntaker er en finansinstitusjon. Markedslåne kan være garantert av finansinstitusjoner, men inngår ikke i finansinstitusjonenes balanser. Etter at den direkte reguleringen av finansinstitusjonenes utlån ble opphevet fra midten av 80-tallet, har markedslåne fått en betraktelig redusert betydning i kredittmarkedet.

Det er naturlig nok bankene som står for den høyeste andelen av utlån til publikumssektoren, og særlig har forretnings- og sparebankene en dominerende rolle. Statlige låneinstitutter har imidlertid også betydelige markedsandeler på utlån.

4.2 Innskudd

Innskuddsstatistikken omfatter innskudd på ordinære og spesielle vilkår i Norges Bank, forretningsbanker inkl. Postbanken, sparebanker samt utenlandske bankers filialer/datterbanker i Norge. Som bankinnskudd regnes også likviditetslån (interbankinnskudd) og kortsiktige lån som er tatt opp for å finansiere bankvirksomheten.

4.3 Verdipapirmarkedet

Sertifikater og obligasjoner

Sertifikat- og obligasjonsmarkedet utgjør fremmedkapitaldelen av verdipapirmarkedet og kan defineres som et organisert marked for standardiserte lån. Låne må kunne stykkes opp på

flere långivere (mengdegjeldsbrev), og låneandelene er fritt omsettelige for långiveren. Samtlige emisjoner av sertifikater og obligasjoner i Norge foregår nå elektronisk via Verdipapirsentralen (VPS). Dette har medført at VPS er blitt den viktigste statistikkilden for verdipapirmarkedet. Verdipapirmarkedet blir blant annet regulert i lov om verdipapirhandel¹⁷.

Et sertifikat er et omsettelig, kortsiktig verdipapir med maksimal løpetid på ett år, og dermed et instrument i pengemarkedet. Sertifikatmarkedet har eksistert siden 1985 og er stadig blitt utvidet til å omfatte flere låntakere. For ikke-finansielle foretak og institusjoner er minste lånebeløp 25 mill. kroner. Minstegrensen for et omsettelig sertifikat til den enkelte långiver er 1 mill. kroner.

Den største låntakeren i det norske sertifikatmarkedet er statsforvaltningen, men banker og finansieringsforetak legger også ut store lån. På långiversiden er Norges Bank, Folketrygd-fondet og forretningsbankene de største aktørene. Annenhåndsomsetningen er størst i markedet for statssertifikater, særlig fordi Norges Bank stiller løpende kjøps- og salgskurser på mange slike sertifikater, og dermed bidrar til å øke likviditeten i markedet.

Sertifikatene har forskjellig betegnelse avhengig av utsteder:

Statssertifikat	Statsforvaltningen
Banksertifikat	Forretnings- og sparebanker
Finanssertifikat	Finansierings-selskaper
Kredittsertifikat	Kredittforetak
Lånesertifikat	Statlige låneinstitutter, offentlige og private foretak, institusjoner, kommuner, o.l.

SSB publiserer kvartalsvis statistikk over emisjoner og utestående sertifikatgjeld, samt effektiv rente på utvalgte sertifikatlån.

¹⁷ Lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel.

Obligasjoner ble tidligere betegnet ihendehaverobligasjoner, med bakgrunn i at lånepapirene utstedes på ihendehaver, og ikke på navn. Dette begrepet har også vært benyttet ut fra et ønske om å skille verdipapiret fra andre typer obligasjoner, som f.eks. grunnkjøps- og pantobligasjoner. I andre sammenhenger benyttes obligasjoner som en samlebetegnelse på sertifikater og obligasjoner. I SSBs publikasjoner omfatter obligasjoner omsettelige partialobligasjoner, som ved utstedelse må ha en løpetid på minst ett år og maksimum 30 år.

Obligasjonslånene har ulike betingelser med hensyn til avdragsplaner, renteterminer, nominell rente og innløsningsrett. Tidligere har det vært vanlig å legge ut lån med fast rente gjennom hele løpetiden, men lån med renteregulering og indekstilknyttede renter har nå blitt mer vanlig. Samtidig er det blitt mer vanlig å knytte kjøps- og salgsoptioner til lånene, dvs. innløsningsrett for hhv. låntaker og långiver. Obligasjonsmarkedet har gjennom 1980-tallet blitt liberalisert og internasjonalsert i likhet med det øvrige kredittmarkedet.

De største låntakerne på det innenlandske obligasjonsmarkedet har tradisjonelt vært statsforvaltningen og de private kredittforetakene. I 1990 ble imidlertid løpetidsbegrensningen på bankenes obligasjonslån opphevet, og dette har bidratt til betydelig større opplåning gjennom obligasjonsmarkedet fra banksektorens side. Staten tar bl.a. opp lån til Husbanken og andre statlige låneinstitutt ved sin utleggelse av obligasjoner. Kredittforetakenes lån er ofte såkalte åpne serielån, dvs. det emitteres beløp av ulik størrelse over en lengre periode innen det samme lånet. Flere sektorer har imidlertid nå kommet med åpne serielån. På det utenlandske obligasjonsmarkedet har det tradisjonelt vært forretningsbanker og statsforetak som har foretatt den største opplåningen.

De dominerende investorene på det norske obligasjonsmarkedet er store institusjonelle og profesjonelle aktører som livsforsikringsselskapene og de private pensjonskassene, Folketrygdfondet og forretnings- og sparebankene. Husholdninger er i liten grad deltakere i dette markedet. I det uten-

landske markedet er Norges Bank den dominerende norske investoren. En stor del av Norges Banks investeringer i utenlandske obligasjoner utgjøres av Statens Petroleumsfond. Pr. 31. desember 1998 var fondets andel av sentralbankens utenlandsinvesteringer på hele 47 prosent. Sentralbanken har dessuten en viktig rolle også i det norske obligasjonsmarkedet ved at den stiller daglige kjøps- og salgskurser for bestemte statslån (jf. sertifikatmarkedet).

SSB publiserer kvartalsvis statistikk over emisjoner og effektiv rente på utvalgte obligasjonslån. Det gis også årlige tall for utestående obligasjonsgjeld.

Aksjer, andeler og grunnfondsbevis

Aksjemarkedet er det viktigste marked for egenkapitalinstrumenter i Norge, og utgjør egenkapitaldelen av verdipapirmarkedet.

En aksje er et omsettelig verdipapir som representerer et eierforhold i et foretak. Aksjemarkedets hovedfunksjon er kanalisering av risikovillig kapital til næringslivet. Det er større risiko forbundet med plasseringer i aksjer enn i fremmedkapitalinstrumenter som f.eks. obligasjoner og sertifikater. Dette har bakgrunn i at egenkapitalen har lavere prioritet enn fremmedkapitalen ved en eventuell konkurs, og det er større kursrisiko knyttet til aksjer.

De største investorene i aksjemarkedet er Folketrygdfondet, forsikringsselskaper, aksjefond og store industriforetak.

Grunnfondsbevis ble innført som egenkapitalinstrument i 1988 for å gi finansinstitusjoner som ikke er organisert som aksjeselskap bedre muligheter til å innhente ny egenkapital. Dette gjelder hovedsakelig sparebanker og gjensidige forsikringsselskaper.

Ved kjøp av andeler i verdipapirfond, dvs. kjøp av en eierrettighet på en andel i en verdipapirportefølje, kan en ved hjelp av profesjonelle forvaltere spre investeringen på mange forskjellige verdipapirer uten å ha kunnskap om de enkelte papirene. Investeringer i verdipapirfond har en høyere risiko-

profil enn bankinnskudd, men er allikevel karakterisert ved lav risiko. Dette har medført at sparing i fond har økt betraktelig på 1990-tallet. Ved utgangen av 1997 hadde verdipapirfondene en andelskapital på 96 milliarder kroner (markedsverdi), en økning på ca. 170 prosent fra 1994. Denne økningen kan også sees i sammenheng med et lavt rentenivå, og dermed relativt lav avkastning på vanlig banksparing.

SSB publiserer månedlige aksjeemisjoner og emisjoner av grunnfondsbevis i børsnoterte selskaper på basis av tall fra Oslo Børs. Aksjekapital etter utstedersektor/eiersektor publiseres som en del av finansielle sektorbalanser. Tallene her er basert på aksjekapital og aksjebeholdning fra balansen til rapporterende institusjoner. Det publiseres årlige tabeller over emisjoner av aksjer, grunnfondsbevis, aksjekursindekser og verdipapiriromsetning ved Oslo Børs. På bakgrunn av den økende betydningen andeler i verdipapirfond har fått som spareform, gis det også årlig egne tabeller over andeler etter kreditorsektor.

4.4 Derivater

Derivater er avtaler om kjøp og salg av finansielle instrumenter som er avledet av andre (underliggende) aktiva. Et derivat gir innehaveren rettigheter og/eller plikter, og verdien av disse er betinget av utviklingen i verdien av det underliggende objekt (aksje, obligasjon, valuta o.l.). Derivater bidrar til å komplettere markedets beskrivelse av usikkerhet og effektiviserer håndteringen av risiko i markedene.

I aksjederivatmarkedet handles det hovedsakelig to typer derivater; terminer (f.eks. futures og forwards) og opsjoner. En terminavtale er en avtale mellom to parter om kjøp eller salg av en eiendel på et avtalt fremtidig tidspunkt og til en avtalt pris. Terminkontrakten innebærer at kjøperen har både en rett og en plikt til å gjennomføre transaksjonen. En opsjon gir derimot kjøperen en rett, men ikke en plikt, til å gjennomføre den avtalte handelen.

Rente- og valutaderivater finner vi i forbindelse med underliggende aktiva fra sertifikat- og obligasjonsmarkedet, hvor den mest benyttede typen er

fremtidige renteavtaler (FRA). Andre derivatkontrakter er rentefutures og renteopsjoner.

I tillegg finnes det et marked for varederivater.

Statistisk sentralbyrå publiserer ingen særskilt statistikk på de forskjellige typene derivater.

5. Annen kredittmarkedstatistikk

5.1 Norges fordringer og gjeld overfor utlandet

Formålet med statistikken er å gi en samlet oversikt over Norges fordringer og gjeld overfor utlandet ved utgangen av hvert år fordelt på finansobjekt, innenlandsk sektor og næring, samt debitor-/kreditorland. Av praktiske grunner er bare Norges største handelspartnere skilt ut i landlisten, resten innhentes gruppevis (f.eks. Afrika, Asia ellers). Norges Banks og valutabankenes valutabeholdninger regnes som fordring på utlandet. Videre regnes Norges Banks beholdning av gull, SDR og trekkrettigheter i IMF som fordring på utlandet.

Statistikken bygger i hovedsak på oppgaver som hentes inn ved den årlige finansstillingen. I den årlige tellingen hentes det inn oppgaver fra alle ikke-finansielle foretak som antas å ha fordringer og/eller gjeld overfor utlandet. Disse opplysningene suppleres med annen statistikk i SSB, bl.a. oppgaver fra statskassen, bankene og andre finansielle foretak, samt valuta-statistikk fra Norges Bank. I prinsippet skal det foretas en totaltelling, men av praktiske hensyn må mellomværendet være av en viss størrelse for innkreving av oppgave. Deler av husholdningssektoren er dårlig dekket i finansstillingen.

Statistikken over Norges fordringer og gjeld overfor utlandet avgrensner utenlandssektoren til «enhver person som har fast bopel utenfor Norge (uansett statsborgerskap) og enhver virksomhet (også datterselskaper og filialer av norsk virksomhet) som ligger utenfor Norge». Utenlandskeide foretak og filialer av utenlandske selskaper på norsk økonomisk territorium regnes som norske. Den norske andelen av SAS (2/7) regnes også som norsk.

SSB publiserer årlig statistikk over Norges fordringer og gjeld overfor utlandet.

5.2 SIFON-registeret

SIFON-registeret (Statistikk over internasjonale foretaksetableringer og næringsvirksomhet), er et register over

norske aksjeselskaper der hele eller deler av aksjekapitalen er på utenlandske hender, filialer i Norge av utenlandske foretak og norske datterselskaper (begrenset til aksjeselskaper) i disse to gruppene. Registeret ble etablert i 1970 med utgangspunkt i oppgaver fra Norges Bank over valutalisenser og finanstillings oppgaver over norske aksjer på utenlandske hender og omfattet opprinnelig bare direkte utenlandskeide foretak. Fra 1991 ble det utvidet til også å omfatte filialer av utenlandske foretak og dessuten datterselskaper i Norge. Registeret oppdateres årlig på basis av opplysninger fra finansstillingen.

SSB publiserer årlig nærings- og landfordelte opplysninger om aksjekapital.

5.3 Finansielle sektorbalanser

Finansielle sektorbalanser (FSB) er en årlig balanseoppstilling for Norge som viser de norske sektorenes fordringer og gjeld til hverandre og til utlandet etter finansobjekt. Ved at hvert finansobjekt samtidig presenteres som fordring hos kreditorsektor og gjeld hos debitorsektor er FSB en «tre-dimensjonal» balanseoppstilling. Sektorgrupperingen er noe mer aggregert enn i kredittmarkedstatistikken hvor det ved publisering kan opereres med inntil 35 undersektorer. I FSB gis det tall for 5 hovedsektorer og 20 undersektorer inkl. en egen avstemmingssektor.

Statistikken bygger i hovedsak på regnskapsstatistikk for de norske sektorene, dvs. statistikk for offentlig forvaltning og finansielle foretak. I tillegg benyttes SSBs verdipapirstatistikk, statistikk over Norges fordringer og gjeld overfor utlandet, samt regnskapsstatistikk for ikke-finansielle foretak. Dessuten innhentes det opplysninger fra Norges Bank, Verdipapirsentralen og Oslo Børs. Balansene for husholdninger og private, ikke-finansielle foretak er delvis konstruert ved hjelp av opplysninger fra de andre sektorene (motsektorprinsippet), og delvis er de beregnet. Ulike regnskaps- og verdsettingsprin-

sipper, forskjeller i bokføringstidspunkt og mangelfull sektor- og finansobjektsspesifikasjon i balanseoppgavene skaper problemer for avstemmingen av finansielle sektorbalanser (jf. kap. 6). Avvik som skyldes ulike regnskapsprinsipper og forskjellig bokføringstidspunkt fanges opp av avstemmingssektoren som er konstruert for slike formål. Avvik pga. mangelfull eller feilaktig sektor- og objektsspesifikasjon blir så langt som mulig rettet opp underveis i avstemmingsprosessen.

I finansielle sektorbalanser oppgis obligasjoner og aksjer både i pålydende verdi og markedsverdi. Markedsverdien er delvis beregnet på basis av tall fra Verdipapirsentralen og Oslo Børs. Siden det mangler omsetningstall for en rekke aksjer og obligasjoner, vil markedsverdiene være beheftet med usikkerhet.

Ved å se på de finansielle sektorbalansene for flere år, kan vi finne endringene i sektorenes nettofordringer. I prinsippet skal netto fordringsendring i en periode, korrigert for omvurderingene (endringer i fordringer og gjeld som følge av endringer i valuta- og verdipapirkurser, tapsavsetninger etc.), være lik nettofinansinvesteringen fra nasjonalregnskapet. Det utarbeides og publiseres i dag fullstendig avstemte balanser/inntekts-utgiftsregnskap med beregnede, sektorvise omvurderinger for offentlig forvaltning og offentlige ikke-finansielle foretak. Tall for offentlige ikke-finansielle foretak og finansinstitusjoner for perioden 1988-1993 ble publisert i Bank og kreditt, hefte nr. 9/95.

Sektor- og finansobjektgrupperingen i finansielle sektorbalanser bygger på SNA 1993 (tilpasset norske forhold) og ESA 1995. Aksjekapital blir i tråd med SNA behandlet som et gjelds/fordringsforhold mellom aksjeutstederen og aksjeeierne, i motsetning til i vanlige forretningsregnskap, der den betraktes som en del av selskapets egenkapital. Finansiell leasing behandles som et langsiktig utlån. Videre regnes Norges Banks beholdning av gull,

SDR og trekkrettigheter i IMF som fordring på utlandet. I SNA behandles dette som omvurderingsposter i sentralbankens regnskap.

Finansielle sektorbalanser omfatter kun finansielle beholdninger og således ikke andre formuesobjekter som realkapital, lagerkapital og immaterielle eiendeler. Disse skal i prinsippet fanges opp av nasjonalregnskapets formuesregnskap, hvor finansielle sektorbalanser inngår som en integrert del. Det norske nasjonalregnskapet publiserer foreløpig ikke beholdninger av realkapital og immaterielle eiendeler etter institusjonell sektor.

Tall for perioden fram til 1980 ble publisert i NOS-publikasjonen "Finansielle sektorbalanser". For årene 1979-1988 er det gitt tall i Bank og kreditt, hefte nr. 20/92. I hefte nr. 8/95 ble det publisert tall for perioden 1988-1993 med endringer i tråd med SNA 1993. I OECD-publikasjonen "Financial Accounts of OECD Countries" er det gitt tall for perioden 1980-1993.

5.4 Folketrygdfondet

Folketrygdfondet er en del av trygdeforvaltningen og administreres av Rikstrygdeverket. Et styre forvalter fondet etter regler vedtatt av Stortinget.

Ved opprettelsen av Folketrygden i 1967 ble det bestemt at den del av Rikstrygdeverkets inntekter som ikke gikk til dekning av utgifter skulle overføres til Folketrygdfondet. Tanken var at fondet gjennom oppsparing skulle tjene som likviditetsreserve for sikring av Folketrygdens ytelser. Siden veksten i Folketrygdfondets forvaltningskapital har vært for lav, dekkes i dag underskuddene i Folketrygden gjennom ordinære bevilgninger over statsbudsjettet.

Som finansiell investor skal Folketrygdfondet bidra til å bedre den generelle tilgangen av kapital til aksjemarkedet. Fondet er således ikke ment å være en strategisk investor eller utøve et aktivt eierskap i de selskaperne fondet har investert i.

Folketrygdfondet skal ut fra sitt formål være en langsiktig investor. Folketrygdfondets plasseringsvirksomhet

er basert på at fondet skal oppnå en så høy avkastning som mulig på kapitalen under hensyntaken til risiko og likviditet. Fondets midler kan plasseres i norske obligasjoner og sertifikater, som kontolån til statskassen og som innskudd i Postbanken og forettnings- og sparebanker. Innenfor en ramme på 20 prosent av forvaltningskapitalen kan fondets midler plasseres i aksjer i selskaper notert på Oslo Børs og børsnoterte grunnfondsbevis i norske sparebanker, kredittforetak og gjensidige forsikringselskaper, samt i børsnoterte obligasjoner. Dersom et av selskapene som Folketrygdfondet har aksjer i blir kjøpt opp, fusjonerer mv. og endrer status til utenlandsk selskap kan Folketrygdfondet beholde aksjene i dette selskapet. Videre kan Folketrygdfondet, etter nærmere retningslinjer fastsatt av Finansdepartementet, inngå salgs- og gjenkjøpsavtaler knyttet til egenkapitalinstrumenter og rentebærende instrumenter der erververen av instrumentene etter avtalen har plikt til å tilbakeføre disse til selger.

Folketrygdfondet kan eie andeler for inntil 15 prosent av total aksjekapital eller grunnfondsbeviskapital i ett selskap. Folketrygdfondet har ikke adgang til å drive direkte utlånsvirksomhet, men kan ta opp kortsiktige lån dersom dette er hensiktsmessig.

SSB publiserer balansetallene med spesifikasjoner hvert halvår i heftet Bank- og kredittstatistikk.

5.5 Konkursstatistikk

Statistikken over åpnete konkurser bygger på opplysninger fra Konkursregisteret i Brønnøysund. Frem til 1994 ble opplysningene hentet fra Løsøreregisteret, og tallene fra de to registrene er ikke direkte sammenlignbare. Det er skifterettene som avsier kjennelse om konkursåpning og sender melding om dette til Konkursregisteret. SSB får tilsendt dataene på et maskinlesbart medium, og bearbejder dem før publisering.

Fra 1995 gir materialet fra Brønnøysund muligheter til å identifisere personlige konkurser. Disse var tidligere delvis inkludert i gruppen uoppgitt næring og delvis var de næringsfordelte. Personlige konkurser omfatter åpnete konkurser for personlige

næringsdrivende og lønnskakere. I praksis betyr dette at dersom konkursdebitor ikke er registrert i Foretaksregisteret i Brønnøysund eller er et enkeltmannsforetak grupperes den inn under de personlige konkursene. På samme måte er foretaks konkursene definert som åpnete konkurser i foretak som er registreringspliktige i Foretaksregisteret i Brønnøysund, og som ikke er enkeltmannsforetak.

Fra og med 1. januar 1995 bygger næringsfordelingen på ny næringsstandard, SN94. Ved næringsgruppering av foretaks konkursene benyttes Statistisk sentralbyrås Bedrift- og foretaksregister. De personlige konkurserne tildeles tosfret næring fra skifterettene, og det er knyttet en del usikkerhet til denne.

Opplysninger fra Bedrifts- og foretaksregisteret, Enhetsregisteret og Merverdiavgiftsmantallet blir knyttet til konkursdataene fra Brønnøysund. Under bearbejdingen blir opplysninger om kommunenummer, næring, selskaps-type, antall sysselsatte, omsetning, alder og aksjekapital påført konkurserne.

SSB publiserer måneds- og kvartalsvise tall for åpnete konkurser. Kvartals-tallene er gruppert etter fylke, næring, sysselsettings- og omsetningsgrupper. Det publiseres også tall for statsgaranti for lønnskav ved konkurser mv. For foretaks konkursene gis det i tillegg tall for åpnete konkurser gruppert etter type foretak og aksjekapital.

6. Feilkilder og usikkerhet ved resultatene

6.1 Innsamlings- og bearbeidingsfeil

I forbindelse med bruk av regnskapsdata fra finansielle foretak som basis for statistikken, vil det ved kontroller av institusjonenes regnskaper kunne avdekkes feil og uoverensstemmelser i regnskapsopplysningene. Disse uoverensstemmelsene kan ha flere årsaker, som er nærmere omtalt nedenfor:

- Feil ved konvertering og overføring av data fra institusjonenes primærregnskap
- Ulike regnskaps- og verdsettingsprinsipper
- Ulike bokføringstidspunkt
- Mangelfullt utfylte oppgaver fra rapportørene

Feil ved overføring av data

Institusjonenes primærregnskap vil normalt avvike fra de standardiserte regnskapsoppstillingene som benyttes ved innsamling til statistikkformål. Det kan derfor oppstå feil eller mangler ved konverteringen av de ulike interne regnskapene til de media oppgavene mottas på. Dette gjelder både styringen av poster og feil/manglende detaljgrad i og mellom regnskap.

Data mottas elektronisk og på skjema både av Statistisk sentralbyrå og Norges Bank. I tillegg til at det kan forekomme tekniske og regnskapsmessige feil i forbindelse med selve innrapporteringen, kan det også oppstå feil i dataoverføringen til Norges Bank og SSB.

Ulike regnskapsprinsipper og verdsettingsprinsipper

Selv om nettoføring av eiendels- og gjeldsposter eller av poster for inntekter og kostnader normalt ikke er tillatt uten særlig godkjenning, kan de enkelte enhetene praktisere ulike regler når det gjelder brutto- eller nettoføring av balanse- og resultatposter. Ved føring etter nettometoden kan f.eks. innskudd på aktivasiden være fratrukket kassakreditter, mens kassakredittene vil være postert under kortiktig gjeld på passivasiden når brut-

tometoden benyttes. Foruten avvikene som kan oppstå mellom de ulike balansepostene i institusjonenes regnskaper, vil forvaltningskapitalen til enheter som bruker nettometoden bli undervurdert i forhold til enheter som bruker bruttometoden.

Selv med samme regnskapsprinsipp lagt til grunn, vil det oppstå avvik mellom institusjonenes regnskaper som følge av ulik verdsetting av balansepostene. Etter ny regnskapslov skal omløpsmidler på aktivasiden vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi, med unntak av markedsbaserte verdipapirer inkludert i en nærmere definert handelsportefølje. Sistnevnte papirer skal vurderes til virkelig verdi. Videre kan aksjer som er klassifisert som anleggsmidler vurderes etter ulike prinsipper avhengig av hvilken tilknytning investerende foretak har til selskapet som har utstedt aksjene. Obligasjoner klassifisert som anleggsmidler vurderes til historisk kost. På passivasiden bokføres verdipapirene gjennomgående til pålydende verdi.

Dette betyr at to institusjoner som har det samme verdipapiret i sin beholdning kan verdsette verdipapiret forskjellig i balansen. Siden det nødvendigvis ikke er symmetri i verdsettingen av verdipapirer på aktiva- og passivasiden i balansen, samles det inn egne oppgaver over beholdningen av obligasjoner og aksjer til pålydende verdi og markedsverdi til bruk i kredittmarkedsstatistikken.

Ulike bokføringstidspunkt

Uoverensstemmelser mellom institusjonenes regnskapsopplysninger som skyldes forskjellige bokføringstidspunkt kan deles i to hovedkategorier. Dette er uoverensstemmelser som skyldes at transaksjonen er ukjent for den ene parten, og uoverensstemmelser som skyldes forskjellig bokføringspraksis.

Under den første kategorien hører transaksjoner som ikke er ferdig-

behandlet i BBS (Bankenes betalingsentral) eller Postgirosystemet. Den andre kategorien omfatter bl.a. avlastningsforretninger som begge parter er kjent med, men som på grunn av ulik bokføringspraksis, og fordi de er foretatt rett før regnskapsdato, kun blir registrert i den ene partens regnskaper.

Mangelfullt utfylte oppgaver fra rapportørene

Kvaliteten på de innsendte oppgavene er varierende. Spesielt gjelder dette sektor- og næringsgrupperingen av enkelte balanseposter. Oppgavegiverne kan også ha vanskeligheter med å skille enkelte finansobjekter fra hverandre, f.eks. sertifikater, obligasjoner og andre lån. Til tross for den grundige gjennomgangen som foretas av oppgavene i Norges Bank, Statistisk sentralbyrå og Kredittilsynet kan det forekomme feil i, eller avvik mellom institusjonenes regnskapsopplysninger.

For å avhjelpe problemer med riktig gruppering av finansobjekter sendes det årlig ut oppdaterte lister over finansielle foretak, statsforetak og kommuneforetak. I tillegg sender SSB ut en liste over norske obligasjonslån påført institusjonell sektorkode for utsteder, til hjelp ved gruppering av obligasjonslån etter låntakersektor. Listen gis ut som et eget hefte i serien Bank- og kredittstatistikk.

6.2 Estimeringsfeil

Regnskapsstatistikk for finansielle foretak er basert på totaltelling, hvor avgrensning av gruppen følger av konsesjonsplikt overfor Kredittilsynet. Innenfor de ulike grupper av konsesjonspliktige finansielle foretak samles det således inn data fra hele populasjonen. Imidlertid foretas det totaltelling hvert femte år for gruppen private pensjonskasser og pensjonsfond, mens det i mellomliggende år foretas innsamling fra et utvalg av enhetene. Utenom totaltellingene foretas en estimering av tall for hele gruppen. Disse tallene vil derfor være beheftet med en viss usikkerhet.

6.3 Kontroll og avstemming

Alle de feil og uoverensstemmelser som kan oppstå i tilknytning til bruk av innsamlede data fra finansielle foretak vil bli kontrollert, standardisert og eventuelt rettet. Den interne avstemmingen går ut på å kontrollere at de enkelte oppgaver er riktig og fullstendig utfylt og i tråd med kredittmarkedsstatistikkens prinsipper. Videre kan det bli foretatt en omgruppering av regnskapsposter og endring av spesifikasjoner på områder der primærregnskapene er ført etter konto-planer og regnskapsprinsipper som avviker fra kredittmarkedsstatistikkens standard. Regnskapene til institusjoner som opererer med et avvikende regnskapsår konverteres over til kalenderår.

Behovet for en ekstern avstemming henger sammen med at ikke alle uoverensstemmelser mellom de enkelte data blir funnet og rettet ved kontrollen av den enkelte regnskapsoppgave. Ved transaksjoner mellom to ulike primærregnskap er det ofte avvik mellom de regnskapsførte beløpene i hvert av regnskapene. Dette henger særlig sammen med at det kan forekomme ulike verdsetningsprinsipper og ulike bokføringstidspunkt i de enkelte oppgaver. Formålet med ekstern avstemming er derfor å sikre at inntekts-/utgiftsposter og fordrings-/gjeldsposter som har motposter i andre sektorregnskap i statistikken, blir registrert med samme beløp i begge regnskap.

Referanser

Balance of Payments Manual, fifth edition, International Monetary Fund, Washington 1993.

European System of Accounts, ESA 1995. Office for Official Publications of the European Communities, 1996.

Folketrygdfondet. Årsberetning 1998.

Furseth, Jan (1994): Ny standard for næringsgruppering, *Økonomiske analyser* 7/94.

Justad, Britt og Halvorsrud, Kjersti (1994): Finansielle sektorbalanser 1988-1993, *Økonomiske analyser* 7/95.

Norges Bank (1994): Valuta- og derivatundersøkelse våren 1995, *Penger og kreditt* 1995/4.

Norges Bank (1995): Norske finansmarkeder, norsk penge- og valutapolitikk, *Norges Banks skriftserie* nr. 23.

NOU 1989: 1 *Penger og kreditt i en omstillingstid.*

NOU 1995: 1 *Investeringsforetak.*

NOU 1995: 30 *Ny regnskapslov.*

NOU 1996: 2 *Verdipapirhandel.*

NOU 1996: 3 *Ny aksjelovgivning.*

NOU 1998: 1 *Utkast til lov om foretakspensjon.*

NOU 1998: 14 *Finansforetak mv. Utredning nr. 4 fra Banklovkommisjonen.*

Statistisk sentralbyrå (1992): Prinsipper og definisjoner i kredittmarksstatistikken, *Bank- og kredittstatistikk. Aktuelle tall* 7/96.

Statistisk sentralbyrå (1994): Ny standard for næringsgruppering, *Økonomiske analyser* 7/94.

Statistisk sentralbyrå (1994): *NOS - standard for næringsgruppering.*

System of National Accounts 1993. Eurostat, IMF, OECD, UNSTAT mfl. 1993.

Institusjonelle sektorer

1) Offentlig forvaltning

- 110 Stats- og trygdeforvaltningen
- 510 Fylkeskommuner
- 550 Kommuner

2) Finansielle foretak

- 150 Norges Bank
- 190 Statlige låneinstitutter
- 210 Forretningsbanker, inkl. Postbanken
- 250 Sparebanker
- 310 Kredittforetak
- 370 Finansieringsselskaper
- 380 Verdipapirfond
- 390 Andre finansielle foretak, ekskl. hjelpeforetak, inkl. 391 Finansielle holdingselskaper
- 410 Livsforsikringsselskaper mv.
- 470 Skadeforsikringsselskaper
- 490 Finansielle hjelpeforetak

3) Ikke-finansielle foretak

- 610 Statens forretningsdrift
- 630 Statlig eide foretak, inkl. 635 Statsforetak (SF)
- 660 Kommunal forretningsdrift
- 680 Selvstendige kommuneforetak
- 710 Private foretak med begrenset ansvar (aksjeselskaper mv.)
- 740 Private, ikke-forretningsmessige produsentorienterte institusjoner

4) Husholdninger

- 760 Personlige foretak mv.
- 770 Private, ikke-forretningsmessige konsumentorienterte institusjoner (ideelle organisasjoner)
- 790 Personlig næringsdrivende
- 810 Lønnstakere, pensjonister, trygdede, studenter o.a.
- 890 Ufordelt sektor

5) Utlandet

- 900 Utenlandske sektorer i alt¹

Ved publisering av utlåns- og innskuddstall er det vanlig å benytte spesifikasjonen "Publikum" som en egen post. "Publikum" er i denne sammenheng definert som kommuneforvaltningen (510, 550), ikke-finansielle foretak (610 - 740) og husholdninger (760 - 890).

¹ I rapporteringen for banker og finansieringsforetak gis en underoppdeling av sektor 900 Utenlandske sektorer i alt.

Ulike grupperinger basert på institusjonell sektor:

Offentlig forvaltning

Omfatter sektorene 110, 510 og 550

110 Stats- og trygdeforvaltningen
510 Fylkeskommuner
550 Kommuner

Banker

Omfatter sektorene 150, 210 - 259, 910 - 929 og 940

150 Norges Bank
210 Forretningsbanker inkl. Postbanken
218 " tilknyttede selskaper
219 " konsernselskaper
250 Sparebanker
258 " tilknyttede selskaper
259 " konsernselskaper
910 Utenlandske sentralbanker
920 Utenlandske banker ellers
928 " tilknyttede selskaper
929 " konsernselskaper
940 Multilaterale utviklingsbanker

Kredittinstitusjoner

Omfatter sektorene 150 - 379 og 910 - 949

150 Norges Bank
190 Statlige låneinstitutter
210 Forretningsbanker inkl. Postbanken
218 " tilknyttede selskaper
219 " konsernselskaper
250 Sparebanker
258 " tilknyttede selskaper
259 " konsernselskaper
310 Kredittforetak
318 " tilknyttede selskaper
319 " konsernselskaper
370 Finansieringsselskaper
378 " tilknyttede selskaper
379 " konsernselskaper
910 Utenlandske sentralbanker
920 Utenlandske banker ellers
928 " tilknyttede selskaper
929 " konsernselskaper
930 Utenlandske kredittinstitusjoner ellers
938 " tilknyttede selskaper
939 " konsernselskaper
940 Multilaterale utviklingsbanker
941 Andre utenlandske finansinstitusjoner
948 " tilknyttede selskaper
949 " konsernselskaper

Kunder

Omfatter sektorene 110, 380 - 890 og 950 - 990

110 Stats- og trygdeforvaltningen
380 Verdipapirfond

390 Andre finansielle foretak,
 ekskl. hjelpeforetak
398 " tilknyttede selskaper
399 " konsernselskaper
391 Finansielle holdingselskaper
410 Livsforsikringsselskaper mv.
418 " tilknyttede selskaper
419 " konsernselskaper
470 Skadeforsikringsselskaper
478 " tilknyttede selskaper
479 " konsernselskaper
490 Finansielle hjelpeforetak
498 " tilknyttede selskaper
499 " konsernselskaper
510 Fylkeskommuner
550 Kommuner
610 Statens forretningsdrift
630 Statlig eide foretak
638 " tilknyttede selskaper
635 Statsforetak (SF)
660 Kommunal forretningsdrift
680 Selvstendige kommuneforetak
688 " tilknyttede selskaper
710 Private selskaper med begrenset ansvar
 (aksjeselskaper mv.)
718 " tilknyttede selskaper
719 " konsernselskaper
740 Private, produsentorienterte organisasjoner
 uten profittformål
760 Personlige foretak mv.
768 " tilknyttede selskaper
769 " konsernselskaper
770 Private, konsumentorienterte organisasjoner
 uten profittformål (ideelle organisasjoner)
790 Personlig næringsdrivende
810 Lønnstakere, trygdede mv.
890 Ufordelt sektor
950 Statsforvaltning i utlandet
960 Offentlig forvaltning ellers i utlandet
980 Utenlandske ikke-finansielle foretak
988 " tilknyttede selskaper
989 " konsernselskap
990 Utenlandske husholdninger

Næringslivskunder

Omfatter sektorene 610 - 890 unntatt sektor 810

610 Statens forretningsdrift
630 Statlig eide foretak
638 " tilknyttede selskaper
635 Statsforetak (SF)
660 Kommunal forretningsdrift
680 Selvstendige kommuneforetak
688 " tilknyttede selskaper
710 Private foretak med begrenset ansvar
 (aksjeselskaper mv.)

- 718 " tilknyttede selskaper
- 719 " konsernselskaper
- 740 Private, produsentorienterte organisasjoner uten profittformål
- 760 Personlige foretak mv.
- 768 " tilknyttede selskaper
- 769 " konsernselskaper
- 770 Private konsumentorienterte organisasjoner uten profittformål (ideelle organisasjoner)
- 790 Personlig næringsdrivende
- 890 Ufordelt sektor

Finansielle foretak

Omfatter sektorene 150 - 499

- 150 Norges Bank
- 190 Statlige låneinstitutter
- 210 Forretningsbanker inkl. Postbanken
- 218 " tilknyttede selskaper
- 219 " konsernselskaper
- 250 Sparebanker
- 258 " tilknyttede selskaper
- 259 " konsernselskaper
- 310 Kredittforetak
- 318 " tilknyttede selskaper
- 319 " konsernselskaper
- 370 Finansieringsselskaper
- 378 " tilknyttede selskaper
- 379 " konsernselskaper
- 380 Verdipapirfond
- 390 Andre finansielle foretak, ekskl. hjelpeforetak
- 398 " tilknyttede selskaper
- 399 " konsernselskaper
- 391 Finansielle holdingselskaper
- 410 Livsforsikringsselskaper mv.
- 418 " tilknyttede selskaper
- 419 " konsernselskaper
- 470 Skadeforsikringsselskaper
- 478 " tilknyttede selskaper
- 479 " konsernselskaper
- 490 Finansielle hjelpeforetak
- 498 " tilknyttede selskaper
- 499 " konsernselskaper

Ikke-finansielle foretak

Omfatter sektorene 610 - 740

- 610 Statens forretningsdrift
- 630 Statlig eide foretak
- 638 " tilknyttede selskaper
- 635 Statsforetak (SF)
- 660 Kommunal forretningsdrift
- 680 Selvstendige kommuneforetak
- 688 " tilknyttede selskaper
- 710 Private foretak med begrenset ansvar (aksjeselskaper mv.)
- 718 " tilknyttede selskaper

719 " konsernselskaper
740 Private, produsentorienterte organisasjoner
uten profittformål

Publikum

Omfatter sektorene 510 - 890

Kommuneforvaltningen:

510 Fylkeskommuner
550 Kommuner

Ikke-finansielle foretak:

610 Statens forretningsdrift
630 Statlig eide foretak
638 " tilknyttede selskaper
635 Statsforetak
660 Kommunal forretningsdrift
680 Selvstendige kommuneforetak
688 " tilknyttede selskaper
710 Private foretak med begrenset ansvar
(aksjeselskaper mv.)
718 " tilknyttede selskaper
719 " konsernselskaper
740 Private, produsentorienterte organisasjoner
uten profittformål

Husholdninger:

760 Personlige foretak mv.
768 " tilknyttede selskaper
769 " konsernselskaper
770 Private, konsumentorienterte organisasjoner
uten profittformål (ideelle organisasjoner)
790 Personlig næringsdrivende
810 Lønnstakere, trygdede mv.
890 Ufordelt sektor

- **Norges Bank** nytter et utvidet publikumsbegrep ved beregning av pengemengde. Publikum er i denne sammenheng definert som sektorene 310 - 890.

Husholdninger

Omfatter sektorene 760 - 890

760 Personlige foretak mv.
768 " tilknyttede selskaper
769 " konsernselskaper
770 Private, konsumentorienterte organisasjoner
uten profittformål (ideelle organisasjoner)
790 Personlig næringsdrivende
810 Lønnstakere, trygdede mv.
890 Ufordelt sektor

- **Norges Banks** database for finansielle sektor-balanser, FINDATR, definerer begrepet *husholdninger* som sektorene **760 – 810**, dvs. eksklusive sektor 890. Ufordelt sektor regnes her som en egen sektor.
- **Personlån** Omfatter utlån til sektor **810** Lønnstakere, trygdede mv.

Nærmere beskrivelse av institusjonelle sektorer

Kode	Institusjonell sektor	Definisjon	Merknader
010	Norske sektorer i alt		F.o.m. sektor 110 t.o.m. sektor 890
110	Stats- og trygdeforvaltningen	Departementer, direktorater, barnetrygden, skatte-, avgifts- og tollmyndigheter, forsvar, retts-, politi- og fengselsvesen, kirkeadm., statlige utdanningsinstitusjoner, museer, sykehus og medisinske institusjoner, statens pensjonskasser, Pensjonstrygden for fiskere og for skogsarbeidere, fond av statlige organer og lokale skatteoppkrevere. Omfatter også Folketrygden, krigspensjonsordningen for militærpersoner, Folketrygdfondet og Pensjonstrygden for sjømenn	Statens forretningsdrift grupperes under sektor 610 og statlige låneinstitutter under sektor 190. Pensjons- og stønadsordninger opprettet ved avtaler mellom næringslivets organisasjoner, grupperes under sektor 410 Livsforsikringsselskaper m.v
150	Norges Bank	Norges Bank	
190	Statlige låneinstitutter	Den Norske Stats Husbank, Norges Kommunalbank, Statens Fiskarbank, Statens Landbruksbank, Statens lånekasse for utdanning, Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK)	
210	Forretningsbanker, inkl. Postbanken	Forretningsbanker med beliggenhet i Norge	Omfatter også utenlandske bankers filialer/datterbanker i Norge. Norske bankers filialer/datterbanker i utlandet føres under sektorkode 920
250	Sparebanker	Sparebanker med beliggenhet i Norge	Utenlandske banker ellers
310	Kredittforetak	Finansieringsforetak med konsesjon som kredittforetak fra Kredittilsynet	
370	Finansieringsselskaper	Factoring-, leasing- og avbetalingselskaper og andre finansieringsselskaper som har oppgaveplikt til Kredittilsynet	
380	Verdipapirfond	Regulert i h.h.t. lov om verdipapirfond av 12. juni 1981	
390	Andre finansielle foretak, ekskl. hjelpeforetak	Omfatter investerings- og utviklingsselskaper og Verdipapirfondenes forvaltningsselskaper	
391	Finansielle holdingselskaper	Videre inngår kode 391 som omfatter finansielle holdingselskaper under Kredittilsynets kontroll	
410	Livsforsikringsselskaper m.v.	Livsforsikringsselskaper, private pensjonsfond og -kasser under Kredittilsynets kontroll, kommunale pensjonsfond og -kasser, pensjons- og stønadsordninger opprettet ved avtaler mellom næringslivets organisasjoner, Fellesordningene for tariffestet og avtalefestet pensjon (FTP og AFP).	
470	Skadeforsikringsselskaper	Skadeforsikringsselskaper under Kredittilsynets kontroll (inkl. gjensidige branntrygdslag og gjensidige sjøforsikringsselskaper) og dessuten Den Norske Krigsforsikring for Skib og Statens Varekrigsforsikring	
490	Finansielle hjelpeforetak	Omfatter verdipapirbørser, opsjonsbørser, Verdipapirsentralen, Sparebankenes sikringsfond og Forretningsbankenes sikringsfond. Omfatter også foretak hvor hovedvirksomheten er fonds- og aksjemekling, kreditt- og låneformidling, administrasjon av forsikringsmarkedet, forsikringsmekling og assurandørvirksomhet drevet som selvstendig virksomhet.	Merk: Statens banksikringfond og Statens bankinvesteringsfond føres under sektor 110 Stats- og trygdeforvaltningen
510	Fylkeskommuner	Fylkesadministrasjon og fylkeskommunal virksomhet uten eget særregnskap	Omfatter virksomhet som ikke er næringsrettet (f.eks. skoler, sykehus, kultur, vannforsyning), dvs.
550	Kommuner	Herreds- og bykommuner og kommunal virksomhet uten eget særregnskap	oppgaver som er underlagt kommune/fylkeskommune.
610	Statens forretningsdrift	Forvaltningsbedrifter med særregnskap som går inn i det trykte statsregnskapet	
630	Statlig eide foretak	Selskaper hvor staten direkte eller indirekte eier mer enn 50 prosent av innbetalt andels-, aksjekapital, kapitalinnskudd eller kommandittinnskudd.	
635	Statsforetak (SF)	Under kode 635 føres statsforetak (SF) etter lov om statsforetak av 30.08 1992 nr. 71	

Kode	Institusjonell sektor	Definisjon	Merknader
660	Kommunal forretningsdrift	Fylkeskommunale, kommunale og felleskommunale foretak med eget særregnskap som er en del av kommunene eller fylkeskommunene som juridisk person, og egne juridiske selskaper hvor kommunene eller fylkeskommunene har ubegrenset økonomisk ansvar.	Omfatter virksomhet som er næringsrettet (feks. e-verk, havnekasser, kommunale skoger og kinoer), dvs. oppgaver som ikke nødvendigvis er underlagt kommune eller
680	Selvstendige kommuneforetak	Kommunale aksjeselskaper, fylkeskommunale foretak og andre kommunale foretak med egen juridisk status og begrenset økonomisk ansvar. Omfatter bl.a. heleide og deleide kommunale aksjeselskaper, hvor kommunene eller fylkeskommunene er hovedaksjonær	fylkeskommune.
710	Private foretak med begrenset ansvar (aksjeselskaper mv.)	Aksjeselskaper, andelslag, boligbyggelag, samvirkelag o.l.	Omfatter også utenlandske selskapers filialer og datterselskaper i Norge (inkl. kontinentalsokkelen) med unntak av filialer/datterselskaper som driver finansiell virksomhet. Merk: Borettslag er flyttet fra sektor 710 til sektor 760 f.o.m. 31.12 1992
740	Private ikke-forretningsmessige produsentorienterte institusjoner	Omfatter bl.a. arbeidsgiverorganisasjoner, tekniske og økonomiske bransjeorganisasjoner og institusjoner til fremme av omsetning og andre næringsinteresser	
760	Personlige foretak mv.	Private selskaper med ubegrenset ansvar, herunder ansvarlige selskaper, kommandittselskaper, sameier, borettslag, partrederier o.l.	Borettslag er flyttet fra sektor 710 til sektor 760 f.o.m. 31.12 1992. Boligbyggelag føres under sektor 710
770	Private ikke-forretningsmessige konsumentorienterte institusjoner (ideelle organisasjoner)	Omfatter bl.a. arbeidstakerorganisasjoner og yrkessammenslutninger. Videre religiøse, humanitære, politiske og andre ikke-forretningsmessige foreninger, institusjoner og organisasjoner (f.eks. idrettslag o.l.). Medregnet er også legater, uansett om de administreres av private eller offentlige institusjoner	
790	Personlig næringsdrivende	Husholdninger hvor minst 50 prosent av hovedpersonens inntekt kommer fra et foretak med bare en eier (enkeltmannsforetak)	
810	Lønnstakere, pensjonister, trygdede, studenter o.a.	Husholdninger hvor minst 50 prosent av hovedpersonens inntekt kommer fra lønnsinntekt. Omfatter dessuten formsinntektstakere, pensjons- og trygdeinntektstakere, skoleelever og studenter med egen husholdning	
890	Ufordelt sektor	Denne sektor skal bare nyttes for kunder som det åpenbart ikke er mulig å gruppere under andre sektorer	
900	Utenlandske sektorer i alt		F.o.m. sektor 910 t.o.m. sektor 990
910	Utenlandske sentralbanker	Utenlandske sentralbanker	
920	Utenlandske banker ellers	Banker med beliggenhet utenfor Norge	Omfatter norske bankers filialer/datterbanker i utlandet. Utenlandske bankers filialer/datterbanker i Norge føres under sektorkode 210 Forretningsbanker inkl. Postbanken
930	Utenlandske kredittinstitusjoner ellers	Andre kredittinstitusjoner enn banker med beliggenhet utenfor Norge	Omfatter kredittinstitusjoner i utlandet som er filialer/datterselskaper av norske kredittinstitusjoner
940	Multilaterale utviklingsbanker		
950	Statsforvaltning i utlandet		
960	Off. forvaltning ellers i utlandet		
980	Utenl. ikke-finansielle foretak	Omfatter enhver virksomhet som ligger utenfor Norges økonomiske territorium (inkl. norsk kontinentalsokkel, luftrom og territorialfarvann), med unntak av kredittinstitusjoner og offentlig forvaltning. Utenlandske finansinstitusjoner som ikke er kredittinstitusjoner grupperes også her	Omfatter norske foretaks filialer og datterselskap i utlandet. Utenlandske foretaks datterselskaper og filialer i Norge regnes som norske. Den norske andelen av SAS (2/7) er i prinsippet regnet som norsk foretak
990	Utenlandske husholdninger	Omfatter enhver person som har fast bopel utenfor Norge (uansett statsborgerskap). Som utenlandsk regnes dessuten diplomater og militær representasjon i Norge, ansatte ved ambassader (diplomater etc.) uten fast bopel i Norge og utenlandske turister	Personer med utenlandsk statsborgerskap som er bosatt i Norge regnes som norske

Næringsgruppering i kredittmarkedsstatistikken

Næringsgruppering i kredittmarkedsstatistikken	Standard for næringsgruppering Definisjon ²	Næring (SN94)
011 Jordbruk og tjenester tilknyttet jordbruk	Dyrking av jordbruks- og hagebruksvekster. Husdyrhold inkl. pelsdyrhold, kaninhold, biavl og honningproduksjon. Kombinert husdyrhold og planteproduksjon. Tjenester tilknyttet jordbruk og husdyrhold. Jakt, viltstell og tjenester tilknyttet jakt og viltstell. <i>Merk at utleie av jordbruksareal grupperes under næring 700. Dyrking av skogplanter grupperes under næring 020. Rideskoler grupperes under næring 920. Produksjon av fjær og dun grupperes under næring 150. Jordbrukskonsulenter, hage- og landskapsarkitekter, landbruksutstillinger og -messer grupperes under næring 740. Utleie av jordbruksmaskiner uten personell grupperes under næring 710. Veterinærer grupperes under 850. Hvalfangst grupperes under næring 051.</i>	01
021 Skogbruk og tjenester tilknyttet skogbruk	Skogbruk, skogsavvirking og tjenester tilknyttet skogbruk. Omfatter gjødsling, dyrking og utplanting av skogplanter, rydding, ugraskontroll og avstandsregulering. <i>Merk at skogsveibygging grupperes under næring 450. Utleie av skogbruksmaskiner uten personell grupperes under næring 710.</i>	02
051 Fiske og fangst	Hav- og kystfiske. Omfatter fangst, ising, frysing, salting og annen foredling om bord i fangstfartøyet. Hvalfangst. Omfatter fangst og foredling om bord på fangstfartøyer. Ferskvannsfiske. <i>Merk at foredling av fisk, skalldyr og hval på foredlingsanlegg i land eller om bord på fabrikkskip som ikke driver fangst, grupperes under næring 150. Fangst av havpattedyr utenom hval grupperes under næring 011.</i>	05.01
052 Fiskeoppdrett og klekkerier	Produksjon av matfisk og skalldyr, yngel og settefisk.	05.02
100 Bryting av kull, utvinning av torv	Bryting av steinkull, brunskull og stikking av torv. <i>Merk at produksjon av trekull grupperes under næring 240. Produksjon av mineralsk ull og asbest grupperes under næring 260.</i>	10
110 Utvinning av råolje og naturgass	Utvinning av råolje, naturgass, kondensat og våtgass (NGL), inkludert stabilisering, separering og fraksjonering. Omfatter også prosjektering og boring for egen regning og virksomhet til rettighetshavere. Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning. <i>Merk at produksjon av raffinerte petroleumsprodukter grupperes under næring 230. Geofysiske, geologiske og seismografiske undersøkelser grupperes under næring 740.</i>	11
120 Bryting av uran- og thoriummalm	Bryting av uran- og thoriummalm. <i>Merk at produksjon av metallisk uran grupperes under næring 230.</i>	12
130 Bryting av metallholdig malm	Bryting av jernmalm. Omfatter bryting, knusing, vasking, tørking, sortering, brenning, og røsting. Bryting av ikke-jernholdig malm unntatt uran- og thoriummalm. Omfatter også svovelkis. <i>Merk at røsting av jernsulfid grupperes under næring 240. Produksjon av aluminiumoxid grupperes under næring 270.</i>	13
140 Bergverksdrift ellers	Bryting av stein til bygge- og anleggsvirksomhet. Bryting av kalkstein, gips, kritt og skifer. Utvinning av sand og leire fra grus- og sandtak. Utvinning av leire og kaolin. Omfatter også skjellsand og ildfast leire. Bryting og utvinning av kjemiske mineraler og gjødselsmineraler. Produksjon av salt. Annen bryting og utvinning. <i>Merk at tilskjæring av stein utenfor steinbrudd grupperes under næring 260.</i>	14
150 Produksjon av næringsmidler og drikkevarer	Produksjon, bearbeiding og konservering av kjøtt og kjøttvarer. Bearbeiding og konservering av fisk og fiskevarer, frukt og grønnsaker. Produksjon av vegetabiliske og animalske oljer og fettstoffer. Produksjon av meierivarer og iskrem, kornvarer, stivelse og stivelsesprodukter, for, drikkevarer og andre næringsmidler. <i>Merk at produksjon av ubehandlet frisk melk grupperes under næring 010. Isbarer grupperes under næring 550. Dyrking av krydderplanter grupperes under næring 010. Produksjon av bordsalt grupperes under næring 140. Tapping av drikkevarer grupperes under næring 510. Produksjon av syntetisk etylalkohol grupperes under næring 240.</i>	15
160 Produksjon av tobakksvarer	Produksjon av tobakksvarer. <i>Merk at dyrking og forarbeiding av tobakk grupperes under næring 010.</i>	16
170 Produksjon av tekstiler	Produksjon av garn og tråd. Veving og etterbehandling av tekstiler. Produksjon av tekstilvarer, unntatt klær. Produksjon av andre tekstiler. Produksjon av stoffer og klær av trikotasje. <i>Merk at produksjon av syntetiske fibre og duk grupperes under næring 240. Produksjon av glassfibre og asbestgarn og veving av asbest grupperes under næring 260. Produksjon av gulvbelegg av kork og flettematerialer grupperes under næring 200. Produksjon av gulvbelegg av gummi og plast grupperes under næring 250. Produksjon av gulvbelegg av lineoleum og andre harde gulvbelegg grupperes under næring 360. Produksjon av duk av vevet metalltråd grupperes under næring 280.</i>	17
180 Produksjon av klær. Beredning og farging av pelskinn	Produksjon av klær av lær, arbeidstøy og annet yttertøy. Produksjon av undertøy og klær og tilbehør ellers. Beredning og farging av pelskinn. Produksjon av pelsvarer. <i>Merk at sportshansker og andre sportsartikler av lær grupperes under næring 360. Produksjon av strikkede og heklede klær grupperes under næring 170. Reparasjon av klær grupperes under næring 520. Produksjon av arbeidstøy og yttertøy av sveiset gummi eller plast grupperes under næring 250.</i>	18
190 Beredning av lær, produksjon av reiseeffekter, salmakerartikler og skotøy	<i>Merk at produksjon av klær av lær og tilbehør til klær ellers av lær grupperes under næring 180. Garving og beredning av pelskinn og huder med hårbekledning grupperes også under næring 180. Produksjon av imitert lær grupperes under næring 250. Produksjon av hansker, hatter, belter av lær og stoffsko uten såle grupperes under næring 180. Produksjon av esker, skrin, etuier o.l. grupperes henholdsvis under næring 200 og 210. Produksjon av tresåler til sko grupperes under næring 200. Produksjon av skotøy av asbest grupperes under næring 260. Produksjon av ortopediske sko grupperes under næring 330.</i>	19

¹ Ifølge Statistisk sentralbyrås Standard for næringsgruppering (SN94). Gyldig f.o.m. 1.1.1996

² Henviisningene nedenfor gjelder næringsgrupperingen i kredittmarkedsstatistikken (kolonnen til venstre)

Næringsgruppering i kredittmarkedsstatistikken	Standard for næringsgruppering Definisjon ²	Næring (SN94)
200 Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flette-materiale, unntatt møbler	Saging, høvling og impregnering av tre. Produksjon av finer, kryssfiner, lamelltre, sponplater, fiberplater og andre bygnings- og møbelplater av tre. Produksjon av monteringsferdige hus, bygningsartikler og treemballasje. Produksjon av andre trevarer og varer av kork og flettematerialer. <i>Merk at produksjon av kontormøbler og kjøkkenmøbler, fyrstikker, spaserstokker, piper og møbler av kork og flettematerialer grupperes under næring 360.</i>	20
210 Produksjon av papirmasse, papir og papp og varer av papir og papp	Produksjon av papirmasse, papir og papp og varer av papir og papp. Omfatter produksjon av bølgepapp og emballasje av papir og papp, husholdnings-, sanitær- og toalettartikler av papir. Produksjon av kontorartikler av papir og tapet. <i>Merk at produksjon av spillekort, spill og leker av papir og papp grupperes under næring 360.</i>	21
220 Forlagsvirksomhet, grafisk produksjon og reproduksjon av innspilte opptak	Omfatter forlegging av bøker, aviser, tidsskrift og ukeblader, lydopptak og forlagsvirksomhet ellers. Trykking av aviser og annen trykking. Bokbinding og ferdiggjøring av trykksaker, setting og produksjon av klisjeer og annen grafisk produksjon. Reproduksjon av lydopptak, video-opptak, data og programmer på EDB-media. <i>Merk at produksjon av mikrofiler grupperes under næring 740. Produksjon av datostempler grupperes under næring 360.</i>	22
230 Produksjon av kull- og petroleumsprodukter og kjernebrensel	Produksjon av kullprodukter, raffinerte petroleumsprodukter og kjernebrensel. Omfatter også bearbeiding av atomavfall og produksjon av radioaktive stoffer til industriell eller medisinsk bruk. <i>Merk at produksjon av bek og bekkoks grupperes under næring 240. Produksjon av elektrodemasse grupperes under næring 260.</i>	23
240 Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter	Produksjon av kjemiske råvarer. Omfatter bl.a. produksjon av industrigasser, fargestoffer og pigmenter, gjødsel og nitrogenforbindelser, basisplast og syntetisk gummi. Produksjon av maling og lakk, trykkfarger og tetningsmidler. Produksjon av farmasøytiske råvarer og preparater. Produksjon av såpe og vaskemidler, rense- og polermidler, parfyme og toalettartikler. Produksjon av andre kjemiske produkter og kunstfibre. <i>Merk at produksjon av brenselgasser grupperes under næring 230. Produksjon av aluminiumoxid grupperes under næring 270. Gjenvinning av plast grupperes under næring 370. Produksjon av syntråd av kunstfibre og spinning av kunstgarn grupperes under næring 170.</i>	24
250 Produksjon av gummi- og plastprodukter	Omfatter produksjon av gummidekk, slanger til gummidekk og gummiprodukter ellers. Produksjon av halvfabrikata av plast, plastemballasje, byggevarer av plast og plastprodukter ellers. <i>Merk at produksjon av gummiføttøy, skotøy av plast og reiseeffekter av plast grupperes under næring 190. Produksjon av lim og lim basert på gummi grupperes under næring 240. Produksjon av sportsartikler og spill og leker av gummi eller plast, skumplastmadrasser, plastmøbler, lineoleum og harde gulvbelegg grupperes under næring 360. Produksjon av optiske artikler av plast og deler av plast til optiske instrumenter, medisinsk og kirurgisk utstyr og ortopediske artikler av plast grupperes under næring 330.</i>	25
260 Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter	Produksjon av glass, glassprodukter og keramiske produkter. Omfatter bl.a. produksjon av emballasje og husholdningsartikler av glass og krystall, glassfibre, teknisk glass og produkter av keramisk materiale. Produksjon av keramiske produkter for bygge- og anleggsvirksomhet. Produksjon av murstein, teglstein og andre byggevarer av brennt leire. Produksjon av sement, kalk, gips, betong-, sement- og gipsprodukter. Steinbearbeiding. Produksjon av ikke-metallholdige mineralprodukter. <i>Merk at produksjon av leker av glass eller keramikk og bijouterivarer av keramisk materiale grupperes under næring 360. Bearbeiding av optisk glass grupperes under næring 330. Produksjon av tannlegesement grupperes under næring 240.</i>	26
270 Produksjon av metaller	Produksjon av jern og stål, rør av jern og stål, ferrolegeringer og halvfabrikata av jern og stål. Produksjon av ikke-jernholdige metaller og halvfabrikata. Støping av metaller.	27
280 Produksjon av metallvarer, unntatt maskiner og utstyr	Produksjon av metallkonstruksjoner, tanker og cisterner, radiatorer, dampkjeler og kjeler til sentralvarmeanlegg. Smiing, stansing og valsing av metall. Pulvermetallurgi. Overflatebehandling og bearbeiding av metaller. Produksjon av skjære- og klipperedskaper, håndverktøy og andre jern- og metallvarer. <i>Merk at produksjon av skipsdeler og skipsseksjoner grupperes under næring 350. Produksjon av transportcontainere grupperes under næring 340. Produksjon av metallpulver grupperes under næring 270. Produksjon av bestikk av edelt metall grupperes under næring 360. Produksjon av motordrevet håndverktøy, symaskinnåler og kjeder til tannhjul grupperes under næring 290. Produksjon av deler til ur grupperes under næring 330.</i>	28
290 Produksjon av maskiner og utstyr	Omfatter også produksjon av deler. Produksjon av kraftmaskiner og utstyr, unntatt motorer til fly, motorkjøretøyer og -sykler. Produksjon av andre maskiner og utstyr til generell bruk. Produksjon av jordbruks- og skogbruksmaskiner og utstyr, maskinverktøy og andre spesialmaskiner og utstyr. Produksjon av våpen, ammunisjon og husholdningsmaskiner. <i>Merk at produksjon av elektriske generatoranlegg grupperes under næring 310. Produksjon av bilmotorer grupperes under næring 340. Produksjon av fly- og sykkelmotorer grupperes under næring 350. Produksjon av laboratorievæker grupperes under næring 330. Produksjon av håndverktøy for jordbruk og skogbruk og utskiftbart verktøy grupperes under næring 280.</i>	29
300 Produksjon av kontor- og datamaskiner	Omfatter også utstyr for kontor- og datamaskiner. <i>Merk at utleie av kontor- og datamaskiner grupperes under næring 710. Reparasjon og vedlikehold av kontor- og datamaskiner grupperes under næring 720. Produksjon av telefaksapparater og elektroniske deler til datamaskiner grupperes under næring 320. Produksjon av elektroniske spill grupperes under næring 360.</i>	30
310 Produksjon av andre elektriske maskiner og apparater	Produksjon av elektromotorer, generatorer, transformatorer, elektriske fordelings- og kontroll tavler og paneler. Produksjon av isolert ledning og kabel, akkumulatører, tørrelementer og batterier. Produksjon av belysningsutstyr, elektriske lamper og annet elektrisk utstyr. <i>Merk at produksjon av tavler o.l. til telefoni og telegrafi grupperes under næring 320. Produksjon av elektriske gressklippere og barbermaskiner grupperes under næring 290.</i>	31
320 Produksjon av radio-, fjernsyns og annet kommunikasjonsutstyr	Produksjon av elektronrør og andre elektroniske komponenter. Produksjon av radio- og fjernsynssendere og apparater for linjetelefonti og -telegrafi. Produksjon av radio- og fjernsynsmottakere og apparater og utstyr for opptak og gjengivelse av lyd og bilde. <i>Merk at produksjon av transformatorer grupperes under næring 310. Installasjon av apparater for radiotelegrafi, radiotelefonti, telefonapparater, telefonsentraler, antenner og antenneanlegg grupperes under næring 450.</i>	32

1 Ifølge Statistisk sentralbyrås Standard for næringsgruppering (SN94). Gyldig f.o.m. 1.1.1996

2 Henviingene nedenfor gjelder næringsgrupperingen i kredittmarkedsstatistikken (kolonnen til venstre)

Næringsgruppering i kredittmarkedsstatistikken	Standard for næringsgruppering Definisjon ²	Næring (SN94)
330 Produksjon av medisinske-, presisjons-, optiske instrumenter, klokker og ur	Produksjon av medisinsk og kirurgisk utstyr og ortopedisk artikler. Produksjon av måle- og kontrollinstrumenter og utstyr. Produksjon av optiske instrumenter, fotografisk utstyr, klokker og ur. <i>Merk at produksjon av elektroniske deler og fjernsynskameraer grupperes under næring 320. Produksjon av optiske fiberkabler laget av enkeltvis isolerte fibre grupperes under næring 310.</i>	33
340 Produksjon av motorkjøretøyer, tilhengere og deler	Produksjon av motorkjøretøyer, karosserier, tilhengere, deler og utstyr til motorkjøretøyer og motorer. <i>Merk at produksjon av jordbrukstraktorer og tilhengere for jordbruk og skogbruk grupperes under næring 290. Produksjon av motorsyklar grupperes under næring 350. Produksjon og regummiering av dekk grupperes under næring 250. Produksjon av batterier og elektrisk utstyr for motorkjøretøyer og motorer grupperes under næring 310.</i>	34
350 Produksjon av andre transportmidler	Bygging og reparasjon av skip og båter. Produksjon og reparasjon av lokomotiver og annet rullende materiell til jernbane og sporvei. Produksjon og reparasjon av fly og romskip. Produksjon av motorsyklar og sykler og transportmidler ellers. <i>Merk at produksjon av skipsmotorer grupperes under næring 290. Produksjon av navigasjonsapparater grupperes under næring 330. Produksjon av umontert skinnmateriell grupperes under næring 270. Produksjon av elektromotorer og elektrisk signalutstyr til jernbane og sporvei grupperes under næring 310. Produksjon av trehjulsyklar for barn grupperes under næring 360.</i>	35
360 Produksjon av møbler. Annen industriproduksjon	Omfatter produksjon av sittemøbler, andre møbler for kontor og butikk, andre kjøkkenmøbler og møbler ellers. Produksjon av madrasser og sengebunner. Preging av mynter og medaljer, produksjon av smykker og varer av edle metaller, edelstener og halvedelstener. Produksjon av musikkinstrumenter, sportsartikler, spill og leker og industriproduksjon ellers. <i>Merk at produksjon av møbler for medisinsk bruk og tannlegestoler grupperes under næring 330. Produksjon av oppblåsbare gummimadrasser grupperes under næring 250. Produksjon av våpen og ammunisjon grupperes under næring 290. Produksjon av tohjulsyklar for barn grupperes under næring 350.</i>	36
370 Gjenvinning	Gjenvinning av avfall og skrap. <i>Merk at skipsopphugging grupperes under næring 350. Bilopphugging og engroshandel med avfall, skrap og brukte varer grupperes under næring 510. Produksjon av papirmasse av avfallspapir grupperes under næring 210. Detaljhandel med brukte varer grupperes under næring 520.</i>	37
400 Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	Produksjon og distribusjon av elektrisitet. Produksjon og distribusjon av gass gjennom ledningsnett. Damp- og varmtvannsforsyning. <i>Merk at utvinning av naturgass grupperes under næring 110. Produksjon av acetylen, hydrogen, oksygen, nitrogen og edelgasser grupperes under næring 240. Transport av gass i rørledning grupperes under næring 603.</i>	40
410 Oppsamling, rensing og distribusjon av vann	<i>Merk at drift av vanningsanlegg grupperes under næring 010. Drift av kloakkrenseanlegg grupperes under næring 900.</i>	41
450 Bygge- og anleggsvirksomhet	Omfatter all virksomhet som direkte er knyttet til oppføring, ombygging, reparasjon, vedlikehold og riving av bygninger og bygging og reparasjon av anlegg. Omfatter også bygging av boreplattformer i betong og montering og oppføring av prefabrikerte bygninger og andre konstruksjoner. Bygginstallasjon, ferdiggjøring av bygninger og konstruksjoner og utleie av bygge- og anleggsmaskiner med personell. <i>Merk at arkitektvirksomhet og rådgivende ingeniører innenfor bygge- og anleggsvirksomhet grupperes under næring 740. Utleie av stillaser uten personell grupperes under næring 710. Installasjonsarbeid utført på skip og båter grupperes under næring 350. Montering av bilvinduer og billakking grupperes under næring 500. Industrielakking og møbellakking grupperes henholdsvis under næring 280 og 360. Utleie av maskiner og utstyr for bygge- og anleggsvirksomhet uten personell grupperes under næring 710.</i>	45
500 Handel med, og reparasjon av motorkjøretøyer m.v. Tilhørende detaljhandel av drivstoff	Handel, vedlikehold og reparasjon av motorkjøretøyer. Handel med deler og utstyr til motorkjøretøyer. Handel med motorsyklar, deler og utstyr. Vedlikehold og reparasjon av motorsyklar. Detaljhandel med drivstoff til motorkjøretøyer og motorsyklar. <i>Merk at utleie av motorkjøretøyer og motorsyklar med fører grupperes under næring 601. Utleie av motorkjøretøyer og motorsyklar uten fører grupperes under næring 710. Engroshandel og detaljhandel med camping-utstyr grupperes henholdsvis under næring 510 og 520. Engroshandel med traktorer og bilopphugging grupperes under næring 510. Engroshandel med drivstoff til motorkjøretøyer grupperes under næring 510.</i>	50
510 Engroshandel og agenturhandel, unntatt med motorkjøretøyer mv.	Agentur- og engroshandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsyklar. Engroshandel med motorkjøretøyer, motorsyklar, deler og rekvisita grupperes under næring 500.	51
520 Detaljhandel, unntatt med motorkjøretøyer mv. . Reparasjon av husholdnings-varer o.l.	Detaljhandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsyklar. Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk. <i>Merk at næringsområdet ikke omfatter varegrupper som såkorn, malm, råolje, industrikjemikalier, jern og stål og industrimaskiner og utstyr idet disse ikke regnes som konsumvarer. Detaljhandel med drivstoff til motorkjøretøyer grupperes under næring 500.</i>	52
550 Hotell- og restaurantvirksomhet	Omfatter også drift av barer og kantine- og cateringvirksomhet.	55
601 Landtransport	Jernbanetransport og annen landtransport. Omfatter transport med rutebil, sporvei og forstadsbane. Drosjebiltransport. Landtransport med passasjerer ellers og godstransport på vei. <i>Merk at drift av taxisentraler og godsterminaler grupperes under næring 630. Renovasjonskjøring grupperes under næring 900.</i>	60.1,60.2
603 Rørtransport.	<i>Merk at distribusjon av naturgass, syntetisk gass, vann og damp fram til forbruker grupperes under næring 400.</i>	60.3
611 Utenriks sjøfart		61.101, 61.102

1 Ifølge Statistisk sentralbyrås Standard for næringsgruppering (SN94). Gyldig f.o.m. 1.1.1996

2 Henvisningene nedenfor gjelder næringsgrupperingen i kredittmarkedsstatistikken (kolonnen til venstre)

Næringsgruppering i kredittmarkedsstatistikken	Standard for næringsgruppering Definisjon ²	Næring (SN94)
612 Innenlandsk sjøtransport	Omfatter løs fraktfart på norskekysten. Innenlandske kysttruter og bilferjer. Slepebåter og forsyningskip på norskekysten og kysttrafikk i Norge ellers. Omfatter også transport på elver og innsjøer. <i>Merk at slepebåtvirksomhet i havner grupperes under næring 630.</i>	61.103-61.109, 61.2
620 Lufttransport	Omfatter ruteflyging, annen flyging og romfart.	62
630 Tjenester tilknyttet transport og reisebyråvirksomhet	Lasting, lossing, lagring og andre tjenester tilknyttet transport. Omfatter drift av gods og transportsentraler, parkeringsplasser og parkeringshus, bomstasjoner, havne- og kaianlegg, fyr og lostjeneste og redningstjeneste. Reisebyrå-, turistkontor-, reisearrangørvirksomhet og annen transportformidling. <i>Merk at budtjeneste grupperes under næring 640.</i>	63
640 Post- og telekommunikasjoner	Posttjenester, budtjenester og telekommunikasjoner.	64
650 Anskaffelse av verdipapirer for egen regning, ekskl. finansinstitusjoner	Omfatter lukkede foretak (foretak med et begrenset antall eiere) som kjøper og selger verdipapirer for egen regning og hvor formålet ikke er aktivt eierskap, unntatt finansinstitusjoner. <i>Merk at anskaffelse av verdipapirer med formål å drive aktivt eierskap grupperes under næring 740.</i>	65.238
700 Eiendomsdrift	Omfatter utvikling og salg av egen fast eiendom, boligbyggelag, kjøp, salg og utleie av egen fast eiendom, borettslag, eiendomsmeikling og eiendomsforvaltning. <i>Merk at eiendomsutvikling for egen regning av entreprenører og ferdighusprodusenter grupperes under næring 450. Utleie av ferieboliger som del av arrangerte reiser grupperes under næring 630.</i>	70
710 Utleie av maskiner og utstyr uten personell, utleie av husholdningsvarer og varer til personlig bruk	Bilutleie, utleie av annet landtransportmateriell, utleie av sjøtransportmateriell og utleie av lufttransportmateriell. Omfatter også utleie av andre maskiner og utstyr og utleie av husholdningsvarer og varer til personlig bruk. <i>Merk av utleie av transportmateriell med fører ikke skal grupperes her.</i>	71
720 Databehandlings-tjenester	Konsulentvirksomhet tilknyttet maskinvare og system- og programvare. Databehandling og drift av databaser. Vedlikehold og reparasjon av kontormaskiner og datamaskiner. Annen databehandlingsvirksomhet.	72
730 Forskning og utviklingsarbeid	Omfatter forskning som drives ved selvstendige forskningsinstitutter. Forskning og utviklingsarbeid innen naturvitenskap og teknikk, samfunnsvitenskap og humanistiske fag. <i>Merk at forskningsavdeling som bare betjener bedrifter i ett foretak grupperes i samme næringsgruppe som den bedriften den hovedsaklig betjener. Forskning som drives ved universiteter og høyskoler grupperes under næring 800. Teknisk konsulentvirksomhet, testing, analyse og markedsundersøkelser grupperes under næring 740.</i>	73
740 Annen forretningsmessig tjenesteyting	Juridisk, administrativ og organisasjonsteknisk tjenesteyting og revisjon. Arkitektvirksomhet og teknisk konsulentvirksomhet. Testing og analyse, annonse og reklamevirksomhet. Formidling og utleie av arbeidskraft, etterforskning og vaktjeneste, rengjøringsvirksomhet og forretningsmessig tjenesteyting ellers. <i>Merk at trykking av reklamemateriell grupperes under næring 220. Produksjon av reklameinnslag til radio og fjernsyn grupperes under næring 920. Installasjon av alarmsystemer grupperes under næring 450.</i>	74
750 Offentlig administrasjon	Enkelte offentlige foretak er i tillegg til næringsvirksomhet også blitt tildelt forvaltningsmessige oppgaver. I de foretakene hvor de forvaltningsmessige oppgavene er av størst betydning, skal foretakene grupperes under næringen offentlig administrasjon. Dette gjelder f.eks. Statsbygg, Statsskog SF og Forsvarets Bygningstjeneste og visse foretak med tilsvarende funksjoner som er kommunalt eid. <i>Merk at statlige og kommunale forvaltningseenheter som føres under hhv. sektor 110, 510 og 550 ikke skal tildeles næringen offentlig administrasjon.</i>	75
800 Privat undervisning	Privat førskole- og grunnskoleundervisning, privat undervisning på videregående skoles nivå og universitets og høskolenivå. Privat voksenopplæring og annen undervisning. <i>Merk at private skolefritidsordninger grupperes under næring 850. Danseskoler og undervisning i sport og spill grupperes under næring 920.</i>	80
850 Private helse- og sosialtjenester	Private helsetjenester, veterinærtjenester og sosial- og omsorgstjenester. <i>Merk at tanntekniske laboratorietjenester grupperes under næring 330. Gymnastikk- og treningsinstitutter m.m. grupperes under næring 930. Dyrepensjonater grupperes under næring 010.</i>	85
900 Privat kloakk- og renovasjonsvirksomhet	Omfatter vedlikehold av private kloakkanlegg, søppeltømming, destruksjon av giftig avfall, rydding, salting og strøing av flyplasser m.m. <i>Merk at bygging og reparasjon av kloakkanlegg grupperes under næring 450. Desinfeksjon og utryddelse av skadedyr i bygninger grupperes under næring 740.</i>	90
910 Interesseorganisasjoner	Næringslivs- og arbeidsgiverorganisasjoner og yrkessammenslutninger. Arbeidstakerorganisasjoner. Andre interesseorganisasjoner. <i>Merk at utdanningsvirksomhet drevet av religiøse organisasjoner grupperes under næring 800. Helse- og sosialarbeid drevet av religiøse organisasjoner grupperes under næring 850. Idrettsforeninger grupperes under næring 920.</i>	91
920 Fritidsvirksomhet, kulturell tjenesteyting og sport	Film- og videoproduksjon og distribusjon av film og video. Filmframvisning. Radio og fjernsyn og annen underholdningsvirksomhet. Omfatter selvstendig kunstnerisk virksomhet og drift av etablerement tilknyttet kunstnerisk virksomhet. Drift av fornyelsesetablerement og underholdningsvirksomhet ellers. Nyhetsbyråer. Drift av biblioteker, arkiver, museer og andre kulturetablerement. Sport og idrett. Annen fritidsvirksomhet. <i>Merk at reproduksjon av film- og videoopptak grupperes under næring 220. Fremkalling av film til privat bruk grupperes under næring 740. Salg av film- og videoopptak grupperes under næring 520. Utleie av film- og videoopptak grupperes under næring 710. Programmer formidlet via kabel og satellitt grupperes under næring 640.</i>	92
930 Annen personlig tjenesteyting	Omfatter vaskeri- og renserivirksomhet. Frisering og annen skjønnhetspleie. Begravelsesbyråer og drift av kirkegårder og krematorier. Helsestudio-, massasje- og solstudiovirksomhet. Personlig tjenesteyting ellers.	93
950 Lønnet arbeid i private husholdninger		95

¹ Ifølge Statistisk sentralbyrås Standard for næringsgruppering (SN94). Gyldig f.o.m. 1.1.1996

² Henvisningene nedenfor gjelder næringsgrupperingen i kredittmarkedsstatistikken (kolonnen til venstre)

Liste over kommunenummer pr. 31. desember 1998

0100 ØSTFOLD	0423 Grue	0625 Nedre Eiker	0937 Evje og Hornnes
0101 Halden	0425 Åsnes	0626 Lier	0938 Bygland
0104 Moss	0426 Våler	0627 Røyken	0940 Valle
0105 Sarpsborg	0427 Elverum	0628 Hurum	0941 Bykle
0106 Fredrikstad	0428 Trysil	0631 Flesberg	
0111 Hvaler	0429 Åmot	0632 Rollag	1000 VEST-AGDER
0118 Aremark	0430 Stor-Elvdal	0633 Nore og Uvdal	1001 Kristiansand
0119 Marker	0432 Rendalen		1002 Mandal
0121 Rømskog	0434 Engerdal	0700 VESTFOLD	1003 Farsund
0122 Trøgstad	0436 Tolga	0701 Borre	1004 Flekkefjord
0123 Spydeberg	0437 Tynset	0702 Holmestrand	1014 Vennesla
0124 Askim	0438 Alvdal	0704 Tønsberg	1017 Songdalen
0125 Eidsberg	0439 Folldal	0706 Sandefjord	1018 Søgne
0127 Skiptvet	0441 Os	0709 Larvik	1021 Marnardal
0128 Rakkestad	0500 OPPLAND	0711 Svelvik	1026 Åseral
0135 Råde	0501 Lillehammer	0713 Sande	1027 Audnedal
0136 Rygge	0502 Gjøvik	0714 Hof	1029 Lindesnes
0137 Våler	0511 Dovre	0716 Våle	1032 Lyngdal
0138 Hobøl	0512 Lesja	0718 Ramnes	1034 Hægebostad
0200 AKERSHUS	0513 Skjåk	0719 Andebu	1037 Kvinesdal
0211 Vestby	0514 Lom	0720 Stokke	1046 Sirdal
0213 Ski	0515 Vågå	0722 Nøtterøy	
0214 Ås	0516 Nord-Fron	0723 Tjøme	1100 ROGALAND
0215 Frogn	0517 Sel	0728 Lardal	1101 Eigersund
0216 Nesodden	0519 Sør-Fron	0800 TELEMARK	1102 Sandnes
0217 Oppegård	0520 Ringeby	0805 Porsgrunn	1103 Stavanger
0219 Bærum	0521 Øyer	0806 Skien	1106 Haugesund
0220 Asker	0522 Gausdal	0807 Notodden	1111 Sokndal
0221 Aurskog-Høland	0528 Østre Toten	0811 Siljan	1112 Lund
0226 Sørum	0529 Vestre Toten	0814 Bamble	1114 Bjerkreim
0227 Fet	0532 Jevnaker	0815 Kragerø	1119 Hå
0228 Rælingen	0533 Lunner	0817 Drangedal	1120 Klepp
0229 Enebakk	0534 Gran	0819 Nome	1121 Time
0230 Lørenskog	0536 Søndre Land	0821 Bø	1122 Gjesdal
0231 Skedsmo	0538 Nordre Land	0822 Sauherad	1124 Sola
0233 Nittedal	0540 Sør-Aurdal	0826 Tinn	1127 Randaberg
0234 Gjerdrum	0541 Etnedal	0827 Hjartdal	1129 Forsand
0235 Ullensaker	0542 Nord-Aurdal	0828 Seljord	1130 Strand
0236 Nes	0543 Vestre Slidre	0829 Kviteseid	1133 Hjelmeland
0237 Eidsvoll	0544 Øystre Slidre	0830 Nissedal	1134 Suldal
0238 Nannestad	0545 Vang	0831 Fyresdal	1135 Sauda
0239 Hurdal	0600 BUSKERUD	0833 Tokke	1141 Finnøy
0300 OSLO	0602 Drammen	0834 Vinje	1142 Rennesøy
0301 Oslo	0604 Kongsberg	0900 AUST-AGDER	1144 Kvitsøy
0400 HEDMARK	0605 Ringerike	0901 Risør	1145 Bokn
0402 Kongsvinger	0612 Hole	0904 Grimstad	1146 Tysvær
0403 Hamar	0615 Flå	0906 Arendal	1149 Karmøy
0412 Ringsaker	0616 Nes	0911 Gjerstad	1151 Utsira
0415 Løten	0617 Gol	0912 Vegårshei	1154 Vindafjord
0417 Stange	0618 Hemsedal	0914 Tvedestrand	1200 HORDALAND
0418 Nord-Odal	0619 Ål	0919 Froland	1201 Bergen
0419 Sør-Odal	0620 Hol	0926 Lillesand	1211 Etne
0420 Eidskog	0621 Sigdal	0928 Birkenes	1214 Ølen
	0622 Krødsherad	0929 Åmli	1216 Sveio
	0623 Modum	0935 Iveland	1219 Bømlo
	0624 Øvre Eiker		

1221 Stord
1222 Fitjar
1223 Tysnes
1224 Kvinnherad
1227 Jondal
1228 Odda
1231 Ullensvang
1232 Eidfjord
1233 Ulvik
1234 Granvin
1235 Voss
1238 Kvam
1241 Fusa
1242 Samnanger
1243 Os
1244 Austevoll
1245 Sund
1246 Fjell
1247 Askøy
1251 Vaksdal
1252 Modalen
1253 Osterøy
1256 Meland
1259 Øygarden
1260 Radøy
1263 Lindås
1264 Austrheim
1265 Fedje
1266 Masfjorden

1400 SOGN OG FJORDANE

1401 Flora
1411 Gulen
1412 Solund
1413 Hyllestad
1416 Høyanger
1417 Vik
1418 Balestrand
1419 Leikanger
1420 Sogndal
1421 Aurland
1422 Lærdal
1424 Årdal
1426 Luster
1428 Askvoll
1429 Fjaler
1430 Gaular
1431 Jølster
1432 Førde
1433 Naustdal
1438 Bremanger
1439 Vågsøy
1441 Selje
1443 Eid
1444 Hornindal
1445 Gloppen
1449 Stryn

1500 MØRE OG ROMSDAL

1502 Molde
1503 Kristiansund
1504 Ålesund
1511 Vanylven

1514 Sande
1515 Herøy
1516 Ulstein
1517 Hareid
1519 Volda
1520 Ørsta
1523 Ørskog
1524 Norddal
1525 Stranda
1526 Stordal
1528 Sykkylven
1529 Skodje
1531 Sula
1532 Giske
1534 Haram
1535 Vestnes
1539 Rauma
1543 Nesset
1545 Midsund
1546 Sandøy
1547 Aukra
1548 Fræna
1551 Eide
1554 Averøy
1556 Frei
1557 Gjemnes
1560 Tingvoll
1563 Sunndal
1566 Surnadal
1567 Rindal
1569 Aure
1571 Halså
1572 Tustna
1573 Smøla

1600 SØR- TRØNDELAG

1601 Trondheim
1612 Hemne
1613 Snillfjord
1617 Hitra
1620 Frøya
1621 Ørland
1622 Agdenes
1624 Rissa
1627 Bjugn
1630 Åfjord
1632 Roan
1633 Osen
1634 Oppdal
1635 Rennebu
1636 Meldal
1638 Orkdal
1640 Røros
1644 Holtålen
1648 Midtre Gauldal
1653 Melhus
1657 Skaun
1662 Klæbu
1663 Malvik
1664 Selbu
1665 Tydal

1700 NORD- TRØNDELAG

1702 Steinkjer
1703 Namsos
1711 Meråker
1714 Stjørdal
1717 Frosta
1718 Leksvik
1719 Levanger
1721 Verdal
1723 Mosvik
1724 Verran
1725 Namdalseid
1729 Inderøy
1736 Snåsa
1738 Lierne
1739 Røyrvik
1740 Namsskogan
1742 Grong
1743 Høylandet
1744 Overhalla
1748 Fosnes
1749 Flatanger
1750 Vikna
1751 Nærøy
1755 Leka

1800 NORDLAND

1804 Bodø
1805 Narvik
1811 Bindal
1812 Sømna
1813 Brønnøy
1815 Vega
1816 Vevelstad
1818 Herøy
1820 Alstahaug
1822 Leirfjord
1824 Vefsn
1825 Grane
1826 Hattfjelldal
1827 Dønna
1828 Nesna
1832 Hemnes
1833 Rana
1834 Lurøy
1835 Træna
1836 Rødøy
1837 Meløy
1838 Gildeskål
1839 Beiarn
1840 Saltdal
1841 Fauske
1842 Skjerstad
1845 Sørfold
1848 Steigen
1849 Hamarøy
1850 Tysfjord
1851 Lødingen
1852 Tjeldsund
1853 Evenes
1854 Ballangen
1856 Røst
1857 Værøy
1859 Flakstad

1860 Vestvågøy
1865 Vågan
1866 Hadsel
1867 Bø
1868 Øksnes
1870 Sortland
1871 Andøy
1874 Moskenes

1900 TROMS

1901 Harstad
1902 Tromsø
1911 Kvæfjord
1913 Skånland
1915 Bjarkøy
1917 Ibestad
1919 Gratangen
1920 Lavangen
1922 Bardu
1923 Salangen
1924 Målselv
1925 Sørreisa
1926 Dyrøy
1927 Tranøy
1928 Torsken
1929 Berg
1931 Lenvik
1933 Balsfjord
1936 Karlsøy
1938 Lyngen
1939 Storfjord
1940 Kåfjord
1941 Skjervøy
1942 Nordreisa
1943 Kvænangen

2000 FINNMARK

2002 Vardø
2003 Vadsø
2004 Hammerfest
2011 Guov-
dageaidnu
-Kautokeino
2012 Alta
2014 Loppa
2015 Hasvik
2017 Kvalsund
2018 Måsøy
2019 Nordkapp
2020 Porsanger
2021 Karasjohka-
Karasjok
2022 Lebesby
2023 Gamvik
2024 Berlevåg
2025 Deatnu-Tana
2027 Unjarga-
Nesseby
2028 Båtsfjord
2030 Sør-Varanger

Statistisk landliste pr. 31. desember 1998

EUROPA		386 (UG) Uganda
101 (DK) Danmark	205 (BW) Botswana	279 (ZR) Zaire
103 (FI) Finland	393 (BF) Burkina Faso	389 (ZM) Zambia
104 (FO) Færøyene		326 (ZW) Zimbabwe
105 (IS) Island	216 (BI) Burundi	ASIA
106 (SE) Sverige	213 (IO) Chagosøyene	404 (AF) Afghanistan
111 (AL) Albania	231 (KM) Comorene	406 (AM) Armenia
114 (AD) Andorra	250 (DJ) Djibouti	407 (AZ) Azerbajdzjan
112 (BE) Belgia	249 (EG) Egypt	409 (BH) Bahrain
155 (BA) Bosnia Hercegovina	235 (GQ) Ekvatorial-Guinea (med Fernando Po)	410 (BD) Bangladesh
113 (BG) Bulgaria	239 (CI) Elfenbenskysten	412 (BT) Bhutan
115 (EE) Estland	241 (ER) Eritrea	416 (BN) Brunei
117 (FR) Frankrike	246 (ET) Etiopia	426 (AE) De forente Arabiske Emirater (Abu Dhabi, Ajman, Dubai, Fujairah, Ras al- Khaymah, Sharjah, Um-al Qu- wain)
118 (GI) Gibraltar	254 (GA) Gabon	428 (PH) Filipinene
119 (GR) Hellas	256 (GM) Gambia	430 (GE) Georgia
120 (BY) Belarus(Hviterussland)	260 (GH) Ghana	436 (HK) Hong Kong SAR
121 (IE) Irland	264 (GN) Guinea	444 (IN) India (med Andamanene, Lakkadivene,Nikobarene Minicoy og Aminidivene)
123 (IT) Italia	266 (GW) Guinea-Bissau	448 (ID) Indonesia, herunder Vest- Irian
125 (YU) Den Jugoslaviske Føderasjon	270 (CM) Kamerun	452 (IQ) Irak
122 (HR) Kroatia	273 (CV) Kapp Verde	456 (IR) Iran
124 (LV) Latvia	276 (KE) Kenya	460 (IL) Israel
128 (LI) Liechtenstein	278 (CG) Kongo	464 (JP) Japan
136 (LT) Litauen	281 (LS) Lesotho	476 (JO) Jordan
129 (LU) Luxembourg	283 (LR) Liberia	478 (KH) Kampuchea
156 (MK) Makedonia	286 (LY) Libya	480 (KZ) Kazakhstan
126 (MT) Malta (med Gozo& Comino)	289 (MG) Madagaskar	480 (KZ) Kazakhstan
138 (MD) Moldova	296 (MW) Malawi	484 (CN) Kina, Folkerepublikken
130 (MC) Monaco	299 (ML) Mali	488 (KP) Korea, Nord-
127 (NL) Nederland	303 (MA) Marokko	492 (KR) Korea, Sør-
131 (PL) Polen	306 (MR) Mauretania	496 (KW) Kuwait
132 (PT) Portugal (med Azorene og Madeira)	307 (MU) Mauritius	500 (CY) Kypros
133 (RO) Romania	322 (MT) Mayotte	502 (KG) Kyrgyzstan
140 (RU) Russland	319 (MZ) Mozambique	504 (LA) Laos
134 (SM) San Marino	308 (NA) Namibia	508 (LB) Libanon
157 (SK) Slovakia	309 (NE) Niger	510 (MO) Macao
146 (SI) Slovenia	313 (NG) Nigeria	512 (MY) Malaysia
137 (ES) Spania (med Balearene og Kanariøyene)	323 (RE) Reunion	513 (MV) Maldivene
139 (GB) Storbritannia og Nord- Irland (med Kanaløyene og Man)	329 (RW) Rwanda	516 (MN) Mongolia
141 (CH) Sveits	333 (ST) Sao Tome og Principe	420 (BU) Myanmar (Burma)
158 (CZ) Tsjekkia	336 (SN) Senegal	528 (NP) Nepal
143 (TR) Tyrkia	337 (CF) Sentralafrikanske republikk	520 (OM) Oman
144 (DE) Tyskland	338 (SC) Seychellene	534 (PK) Pakistan
148 (UA) Ukraina	339 (SL) Sierra Leone	540 (QA) Qatar
152 (HU) Ungarn	346 (SO) Somalia	571 (RY) Ryukyu-øyene
154 (VA) Vatikanstaten	349 (--) Spanske områder i Afrika (Ceuta, Melilla m.fl.)	544 (SA) Saudi-Arabia
153 (AT) Østerrike	209 (SH) St. Helena	
AFRIKA	356 (SD) Sudan	
203 (DZ) Algerie	357 (SZ) Swaziland	
204 (AO) Angola	359 (ZA) Sør-Afrika	
229 (BJ) Benin	369 (TZ) Tanzania	
	373 (TD) Tchad	
	376 (TG) Togo	
	379 (TN) Tunisia	

548 (SG) Singapore
424 (SK) Sri Lanka
564 (SY) Syria
550 (TJ) Tadzjikistan
432 (TW) Taiwan (Formosa)
568 (TH) Thailand
537 (TP) Timor
552 (TM) Turkmenistan
554 (UZ) Uzbekistan
575 (VN) Vietnam
578 (YE) Yemen

NORD-AMERIKA

688 (VI) Amerikanske jomfruøyer
(US Virgin Isls.)
603 (AG) Antigua og Barbuda
605 (BS) Bahamas
602 (BB) Barbados
604 (BZ) Belize
606 (BM) Bermuda
608 (VG) Britiske Jomfruøyer
(UK Virgin Isls.)
612 (CA) Canada
613 (KY) Caymanøyene
616 (CR) Costa Rica
620 (CU) Cuba
622 (DM) Dominica
624 (DO) Dominikanske Republikk
672 (SV) El Salvador
629 (GD) Grenada
631 (GL) Grønland
633 (GP) Guadeloupe (Marie-
Galante, Les Saintes, La
Desirade, Petite Terre,
St.Barthelemy og fransk
del av St.Martin)
632 (GT) Guatemala
636 (HT) Haiti
644 (HN) Honduras
648 (JM) Jamaica
650 (MQ) Martinique
652 (MX) Mexico
654 (MS) Monsterrat
656 (AN) Nederlandske Antiller
(Aruba, Bonaire,
Curacao, Saba,
St.Eustatius og
nederlandsk del av
St.Martin)
664 (NI) Nicaragua
668 (PA) Panama
676 (PM) Saint-Pierre og Miquelon
677 (KN) St.Christopher-Nevis
678 (LC) St.Lucia
679 (VC) St.Vincent
680 (TT) Trinidad og Tobago
681 (TC) Turks- og Caicosøyene
684 (US) USA (med Puerto Rico)

SØR-AMERIKA

705 (AR) Argentina
710 (BO) Bolivia
715 (BR) Brasil
725 (CL) Chile

730 (CO) Colombia
735 (EC) Ecuador
740 (FK) Falklandsøyene (med
Sør- Georgia)
745 (GF) Fransk Guyana
(Cayenne)
720 (GY) Guyana
755 (PY) Paraguay
760 (PE) Peru
765 (SR) Surinam
770 (UY) Uruguay
775 (VE) Venezuela

OSEANIA

802 (AS) Amerikanske Samoaøyer
804 (AU) Australia
811 (FJ) Fiji
815 (PF) Fransk Polynesia
816 (JT) Johnstonøya
817 (GU) Guam
808 (KI) Kiribati
835 (MH) Marshalløyene
819 (MI) Midwayøyene
826 () Mikronesia føderasjonen
818 (NR) Nauru
820 (NZ) New Zealand
821 (NU) Niue
833 (NC) Ny-Kaledonia
839 (PW) Palau
806 (PG) Papua Ny Guinea
809 (SB) Salomonøyene
830 (WS) Samoa
829 (TK) Tokelau
813 (TO) Tonga
814 (TV) Tuvalu
812 (VU) Vanuatu
831 (WK) Wakeøya
832 (WF) Wallis og Futuna
900 (ZZ) Internasjonale
organisasjoner

Statistisk fylkesliste

Statistical list of counties

For innenlandske kunder skal kode
for kundens fylkestilhørighet brukes
slik:

0100 Østfold
0200 Akershus
0300 Oslo
0400 Hedmark
0500 Oppland
0600 Buskerud
0700 Vestfold
0800 Telemark
0900 Aust-Agder
1000 Vest-Agder
1100 Rogaland
1200 Hordaland
1400 Sogn og Fjordane
1500 Møre og Romsdal
1600 Sør-Trøndelag
1700 Nord-Trøndelag
1800 Nordland
1900 Troms
2000 Finnmark

2100 Svalbard
2200 Jan Mayen
2300 Kontinentalsokkelen